

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»

Кафедра управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

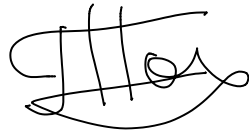
магістра

на тему: **«Удосконалення управління фінансовою діяльністю
підприємства»**

Виконав: студент 2 курсу, групи М-61
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми:

«Менеджмент»

Микола ТОЛМАЧОВ

Керівник: к.е.н., доц. Марина ЄРЬОМІНА

Рецензент: д.е.н., проф. Анна ЗАЙЦЕВА

Харків – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»
Кафедра управління та адміністрування
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувачки кафедри

підпис Вікторія ТРЕТЯК
ім'я, прізвище

“28” червня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ)

Толмачову Миколі Миколайовичу
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: Удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства

керівник роботи Єрєміна Марина Олександрівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від 10.10. 2024 року № 4501-5/3283

2. Строк подання студентом роботи 15 листопада 2024 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

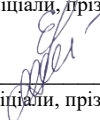
- 1 Теоретичні аспекти управління фінансовою діяльністю підприємства.
- 2 Аналіз управління фінансовою діяльністю ТОВ «ЕНЕРГОСЕРВІСТОРГ».
- 3 Напрями удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Узгодження змісту кваліфікаційної роботи
2	Підготовка першого розділу кваліфікаційної роботи
3	Доопрацювання першого розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника. Написання другого розділу кваліфікаційної роботи
4	Доопрацювання другого розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника. Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи
5	Доопрацювання третього розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника. Підготовка тез доповіді на наукову конференцію за темою дослідження
6	Написання вступу, висновків кваліфікаційної роботи. Оформлення списку літератури

5. Дата видачі завдання «28» червня 2024 року

Студент Микола ТОЛМАЧОВ
підпис ініціали, прізвище

Керівник роботи Марина ЄРЬОМІНА
підпис ініціали, прізвище

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	8
1.1 Сутність та значення фінансової діяльності підприємства	8
1.2 Основні методи та інструменти управління фінансовою діяльністю	14
1.3 Теоретичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю	23
Висновки за розділом 1.....	34
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОВ «ЕНЕРГОСЕРВІСТОРГ».....	35
2.1 Загальна характеристика діяльності підприємства	35
2.2 Аналіз фінансового стану ТОВ «Енергосервісторг».....	43
2.3 Оцінка системи управління фінансовою діяльністю на підприємстві	51
Висновки за розділом 2.....	61
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	62
3.1 Рекомендації щодо удосконалення системи управління фінансовою діяльністю підприємства	63
3.2 Шляхи удосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг».....	72
Висновки за розділом 3.....	80
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Сучасні підприємства функціонують у мінливому економічному середовищі, де ефективне управління фінансовою діяльністю стає ключовим елементом для забезпечення їх фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Постійні зміни ринкових умов, глобальні економічні виклики та зростаюча конкуренція вимагають від підприємств використання інноваційних підходів до управління фінансами. В умовах посилення зовнішніх економічних факторів важливим є дослідження методів, що дозволяють підвищити ефективність використання фінансових ресурсів, оптимізувати структуру капіталу та мінімізувати фінансові ризики.

В управлінні фінансами зробили значний внесок як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники. Серед зарубіжних науковців, що займалися питаннями управління фінансовою діяльністю, варто відзначити роботи Ф. Модільяні, М. Міллера [60], а також Р. Каплана і Д. Нортон [57], які розробили концепції стратегічного управління фінансами та системи оцінки ефективності. Вітчизняні автори, такі як М. Савлук [10], Ю. Веранов [6], А. Поддєрьогін [43], Н. Ситник, І. Бей [33], М. Крупка [44], І. Бланк [1], А. Колот, С. Цимбалюк [16], Н. Шевченко та С. Мельник [46], дослідили специфіку управління фінансами в умовах української економіки та запропонували дієві методи оптимізації фінансової діяльності підприємств. Проте, існує потреба у подальших дослідженнях, що адаптують світовий досвід до сучасних умов функціонування українських підприємств, що і стало основою вибору теми цього дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є обґрунтування теоретико-методичних підходів і розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг».

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання:

– визначити сутність фінансової діяльності підприємства та її значення;

- з'ясувати основні методи та інструменти управління фінансовою діяльністю;
- систематизувати теоретичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю;
- надати загальну характеристику діяльності ТОВ «Енергосервісторг»;
- провести аналіз фінансового стану підприємства;
- здійснити оцінку системи управління фінансовою діяльністю на підприємстві;
- надати рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства;
- запропонувати шляхи удосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг».

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою діяльністю на підприємстві.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів удосконалення системи управління фінансовою діяльністю підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі використано такі методи дослідження: логічно-діалектичний метод – для розкриття сутності фінансової діяльності та її ролі у забезпеченні стійкості підприємства; метод структурно-логічного аналізу – для систематизації інформації про фінансовий стан підприємства; метод порівняння для аналізу різних підходів до управління фінансовою діяльністю; статистичний аналіз – для оцінки ефективності поточної системи управління фінансами; графічний метод для наочного представлення динаміки фінансових показників; економіко-математичне моделювання – для прогнозування змін у фінансовому стані в результаті впровадження запропонованих заходів; метод експертних оцінок – для обґрунтування

економічного ефекту від запропонованих змін; метод економічного аналізу – для визначення фінансових результатів від реалізації заходів.

Теоретичною та інформаційною базою дослідження є наукові праці зарубіжних і вітчизняних авторів, публікації на тему дослідження, законодавчі акти, статистичні дані, а також внутрішні документи ТОВ «Енергосервісторг», що включають фінансові звіти та внутрішню документацію.

Практичне значення роботи полягає у розробці конкретних рекомендацій для ТОВ «Енергосервісторг» з удосконалення управління фінансовою діяльністю, які можуть бути використані для покращення фінансових показників підприємства.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 90 сторінок комп'ютерного тексту, включаючи 22 таблиці та 3 рисунки. Список джерел налічує 60 найменувань.

Попередня апробація здійснена шляхом публікації тез доповіді за темою «Сучасні підходи до оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства» на II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ», що відбулася 1 листопада 2024 року в м. Харків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та значення фінансової діяльності підприємства

Фінансова діяльність підприємств виступає однією із найважливіших складових його функціонування та розвитку, адже саме від ефективності управління фінансовими ресурсами залежить конкурентоспроможність, стабільність та успішність будь-якої організації. Фінансова діяльність охоплює всі процеси, що пов'язані із формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства, які забезпечують його фінансову стійкість та розвиток.

Головні завдання в управлінні фінансовою діяльністю полягають у плануванні та контролі надходжень і витрат, оптимізації структури капіталу, забезпеченні платоспроможності, залученні зовнішнього фінансування та підвищенні рентабельності підприємства. Важливою частиною цієї діяльності є забезпечення раціонального розподілу ресурсів, щоб збалансувати потреби підприємства в фінансуванні з можливостями ринку.

З огляду на сучасні тенденції, менеджмент фінансової діяльності набуває нових акцентів у контексті підприємництва та адміністрування. Це зумовлено тим, що підприємства все частіше залучають інноваційні інструменти управління фінансами, зокрема, аналітику великих даних, автоматизацію процесів і впровадження інформаційних технологій для контролю фінансових потоків. Підприємницький підхід до управління фінансами передбачає максимальне використання можливостей ринку капіталу, оптимізацію витрат і пошук нових джерел інвестицій [2].

З огляду HR-менеджменту, фінансова діяльність тісно пов'язана із управлінням людськими ресурсами, оскільки фінансові рішення впливають на рівень оплати праці, систему бонусів та заохочень, а також на інвестиції у розвиток персоналу. Враховуючи роль персоналу в досягненні стратегічних цілей підприємства, фінансові витрати на навчання, мотивацію та утримання кадрів є важливою частиною фінансової стратегії компанії [6].

Фінансова діяльність забезпечує основу для стабільного розвитку підприємства, оскільки від ефективного управління фінансами залежить фінансова стійкість компанії, її здатність покривати свої зобов'язання, знижувати ризики і залучати додаткові інвестиції. В умовах зростання конкуренції, коли важливо постійно адаптуватися до змін на ринку, саме гнучке і ефективно управління фінансами дозволяє підприємствам швидко реагувати на зміни в економічному середовищі. Окрім цього, фінансова діяльність визначає можливості підприємства для інвестування у розвиток інновацій, нових продуктів або ринків, що є ключовими аспектами зростання та конкурентної переваги. Успішна реалізація фінансових стратегій дозволяє забезпечити підприємству не лише короткострокову прибутковість, але й довгострокову стабільність, що є стратегічним пріоритетом для кожного бізнесу.

Вивчення основних важелів у фінансовій діяльності підприємств є важливим для оцінки їхньої стабільності, прибутковості та ефективності використання ресурсів. Чітке розуміння цього поняття дозволяє керівництву підприємства приймати обґрунтовані рішення щодо планування, контролю та оптимізації фінансових потоків, що забезпечує довгостроковий розвиток і стійкість бізнесу. Фінансова діяльність організації є однією із вагомих складових її господарської діяльності, оскільки саме вона визначає здатність керівництва забезпечити ефективне керування фінансами і досягти стратегічних цілей.

Фінансову діяльність слід розуміти як сукупність процесів, пов'язаних із залученням, розподілом і використанням фінансових ресурсів для забезпечення стабільної роботи підприємства, його розвитку та конкурентоспроможності на

ринку. Значення фінансової діяльності полягає у тому, що вона забезпечує фінансову стійкість і ліквідність підприємства, впливає на його здатність залучати зовнішні джерела фінансування, а також ефективно використовувати внутрішні фінансові резерви [30].

На сучасному етапі фінансова діяльність не лише сприяє підтриманню поточної платоспроможності підприємства, але й відіграє важливу роль у процесах довгострокового стратегічного планування, спрямованого на зростання капіталізації підприємства та забезпечення його ринкової вартості.

Фінансова діяльність охоплює декілька ключових напрямів, серед яких: фінансове планування, аналіз фінансових показників, управління прибутком, інвестиційна діяльність, оптимізація капіталовкладень, управління грошовими потоками та фінансовими ризиками. Основним завданням фінансової діяльності є забезпечення збалансованого співвідношення між власними та залученими ресурсами, а також між поточними витратами і доходами підприємства, що дозволяє не лише зберігати, а й примножувати його фінансовий потенціал.

У науковій літературі підкреслюється важливість системного підходу до фінансової діяльності, оскільки вона інтегрує в себе фінансові стратегії, тактичні рішення та щоденні операційні процеси [23]. Важливим є також контроль за використанням фінансових ресурсів, оскільки ефективність фінансового управління безпосередньо впливає на рівень рентабельності підприємства та його фінансову стабільність.

У таблиці 1.1 наведено визначення поняття фінансової діяльності підприємств, запропоновані деякими вітчизняними науковцями, які відображають сучасні підходи до управління фінансами на підприємстві.

Як видно з наведених визначень, фінансова діяльність підприємств розглядається науковцями як комплекс заходів, що спрямовані на забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами, залучення капіталу, контроль над грошовими потоками і використання усіх наявних фінансових інструментів для досягнення стратегічних цілей.

Таблиця 1.1 – Основні визначення поняття «фінансова діяльність підприємства» у працях авторів

Автор	Визначення
М. Савлук	Це діяльність, спрямована на управління фінансовими ресурсами, формування та ефективне використання власного та позикового капіталу для забезпечення господарської діяльності підприємства.
Ю. Веранов	Вона полягає в процесах залучення, використання та контролю за грошовими потоками, зокрема через управління активами і пасивами, а також джерелами фінансування.
А. Поддєрьогін	Це комплекс заходів, що спрямовані на залучення фінансових ресурсів, на їх оптимальне використання та розподіл між різними напрямками діяльності для досягнення фінансової стійкості.
Н. Ситник, І. Бей	Процес формування і використання фінансових ресурсів підприємства для забезпечення виробничої діяльності та досягнення стратегічних цілей шляхом підвищення прибутковості і рентабельності.
М. Крупка	Це управління грошовими потоками, яке включає організацію грошових надходжень, витрат та заощаджень, а також управління усіма фінансовими ризиками підприємства.
І. Бланк	Систематичне формування та оптимізація джерел фінансування, обслуговування обороту капіталу, забезпечення ліквідності та рентабельності підприємства через ефективне використання фінансових інструментів.
А. Колот, С. Цимбалюк	Це комплекс заходів, що спрямовані на ефективне використання усіх фінансових ресурсів підприємства задля забезпечення зростання розміру обігових коштів та формування інвестиційного потенціалу підприємства.
Н. Шевченко, С. Мельник	Управління грошовими потоками підприємства, спрямоване на досягнення та утримання фінансової стійкості та забезпечення конкурентоспроможності на ринку через ефективне використання капіталу.

Джерело: складено автором на основі джерел [1;6;10;16;33;43;44;46]

Ключові аспекти, що об'єднують різні підходи, надані на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Ключові аспекти поняття «фінансова діяльність підприємства»

Джерело: узагальнено автором на основі [42]

Крім того, фінансова діяльність підприємств відіграє важливу роль у забезпеченні інвестиційної привабливості. Успішне управління фінансами створює передумови для залучення додаткових інвестицій, що необхідні для подальшого розвитку підприємства, модернізації виробничих процесів та впровадження інновацій.

Ефективне використання інвестиційних ресурсів сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, його фінансової стійкості та можливості впливати на ринкове середовище.

Сучасні наукові дослідження фінансової діяльності підприємств [36] акцентують увагу на необхідності адаптації фінансових стратегій до мінливих умов зовнішнього середовища, що характеризуються високим рівнем

нестабільності, глобалізацією ринків, зростанням конкуренції та технологічними змінами. У цьому контексті особливого значення набуває вміння підприємства швидко реагувати на виклики ринку, використовувати гнучкі фінансові інструменти та механізми для підтримки своєї конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Одним із найважливіших аспектів фінансової діяльності підприємства є управління фінансовими ризиками. Ефективне управління ризиками дозволяє мінімізувати негативні впливи зовнішніх і внутрішніх факторів, таких як економічні кризи, зміни у валютних курсах, коливання ринкових цін на сировину та енергоносії.

Застосування інструментів хеджування, страхування ризиків, а також диверсифікація фінансових потоків є основними методами зниження ризиків, з якими стикаються підприємства в умовах сучасної економіки [4].

Отже, сутність фінансової діяльності підприємств полягає у формуванні, розподілі та раціональному використанні фінансових ресурсів задля забезпечення їхньої фінансової стійкості, ефективності операційної діяльності і можливостей для довгострокового розвитку. Вона є основою у прийнятті управлінських рішень, які спрямовані на досягнення стратегічних цілей, на підвищення ефективності виробничих процесів та створення умов для сталого зростання підприємства.

Таким чином, фінансова діяльність є основним інструментом для досягнення підприємством своїх стратегічних цілей, зокрема зростання прибутковості, розширення ринкових можливостей та підвищення конкурентоспроможності.

Враховуючи сучасні виклики, управління фінансовою діяльністю також охоплює впровадження новітніх технологій, аналітичних інструментів для прогнозування та моделювання фінансових потоків, що сприяє підвищенню ефективності функціонування підприємства.

1.2 Основні методи та інструменти управління фінансовою діяльністю

Забезпечення ефективного управління фінансовою діяльністю підприємств базується на використанні комплексу методів і інструментів, що дозволяють забезпечити раціональне використання усіх фінансових ресурсів, підвищити прибутковість та знизити рівень фінансових ризиків.

У науковій та практичній літературі [14;21;26] виділяються декілька основних методів управління фінансовими потоками, серед яких найважливішими є: планування, аналіз, контроль та прогнозування фінансової діяльності. Основні інструменти управління фінансовою діяльністю можна класифікувати за декількома категоріями (рисунок 1.2).

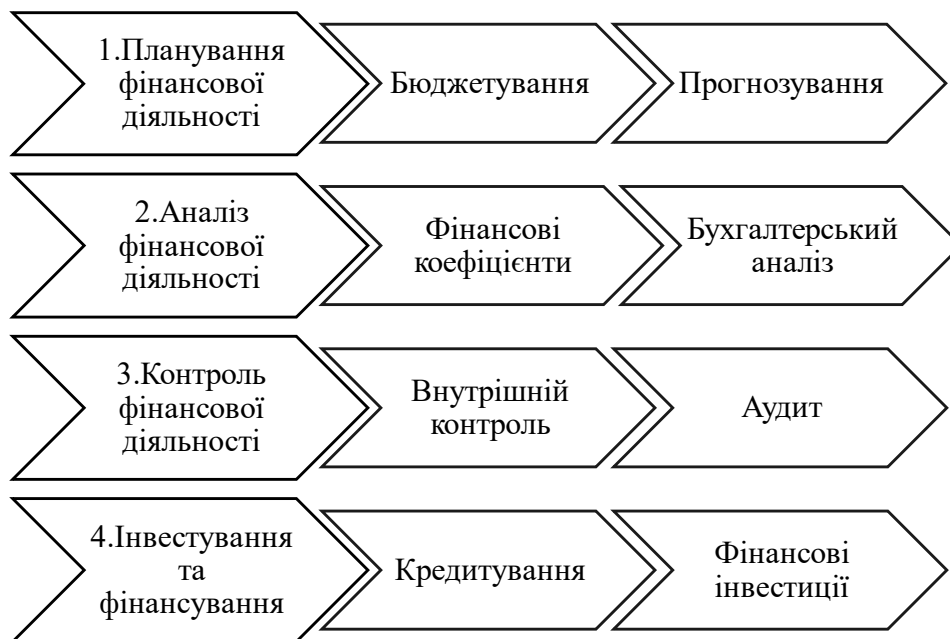

Рисунок 1.2 – Основні інструменти управління фінансовою діяльністю підприємства

Джерело: складено автором на основі джерел [14;21;26]

Розглянемо більш детально кожен з наведених на рисунку 1.1 етапів та методів її здійснення. Так, планування фінансової діяльності є найважливішою складовою управління фінансами підприємства, оскільки саме на цьому етапі визначаються основні фінансові стратегії, цілі та напрями використання ресурсів.

Згідно з основними теоретичними підходами [14], планування передбачає як короткострокові, так і довгострокові аспекти. Особливої уваги заслуговує процес бюджетування, який дозволяє підприємству не лише розподілити наявні фінансові ресурси, але й ефективно контролювати витрати на різних етапах діяльності. Бюджетування використовується для створення фінансових планів, що є основою для оцінки майбутніх результатів. Так, бюджетні прогнози дозволяють підприємствам оцінювати їхню здатність виконувати фінансові зобов'язання і досягати поставлених цілей, адаптуючи стратегії під зовнішні ринкові умови.

Прогнозування відіграє роль інструменту, що допомагає підприємствам оцінювати можливі варіанти розвитку та сценарії, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні фактори. Наприклад, за допомогою аналізу історичних даних компанія може прогнозувати майбутні грошові потоки, прибутки або можливі ризики. Крім того, сценарний аналіз дає змогу оцінювати варіанти розвитку подій при різних сценаріях економічної ситуації. Це дозволяє бути підготовленим до можливих негативних змін або, навпаки, використовувати наявні можливості для розширення діяльності [8].

Аналіз фінансової діяльності підприємства, у свою чергу, є логічним продовженням планування. Здійснення аналізу дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансової стратегії підприємства, оцінити його фінансову стійкість і ліквідність. Наприклад, аналіз фінансових коефіцієнтів дає змогу комплексно оцінити діяльність підприємства через призму таких показників, як ліквідність, рентабельність і оборотність активів.

Відповідно до сучасних досліджень [45], коефіцієнт ліквідності є індикатором здатності підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання, а рентабельність показує, наскільки ефективно використовуються ресурси для створення прибутку.

Також ваговою складовою є бухгалтерський аналіз, що включає дослідження таких фінансових звітів, як баланс, звіт про фінансові результати та рух грошових коштів. Аналіз цих звітів дозволяє зробити висновки щодо прибутковості діяльності, ефективності використання активів та відповідності фінансової діяльності стратегії підприємства. Наприклад, на виробничих підприємствах важливим є аналіз рентабельності продукції, який дає можливість коригувати виробничі процеси для досягнення більшої ефективності [48].

Контроль фінансової діяльності є завершальним етапом, який забезпечує відповідність фактичних результатів із запланованими. Це дозволяє вчасно виявляти відхилення від фінансових планів і коригувати їх. Важливим інструментом у цьому контексті є внутрішній контроль, що включає систему процедур і політик, спрямованих на забезпечення відповідності діяльності підприємства встановленим стандартам. Наприклад, завдяки процедурі внутрішнього контролю компанія може попередити фінансові порушення та шахрайство.

Значну роль також відіграє аудит, який забезпечує незалежну оцінку фінансової діяльності підприємства. Аудит може бути як зовнішнім, так і внутрішнім. Зовнішній аудит, проведений незалежними організаціями, дозволяє отримати об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства. Наприклад, щорічний аудит великих компаній, зокрема в міжнародних корпораціях, допомагає забезпечити прозорість фінансової діяльності та відповідність чинному законодавству [45].

Фінансування та інвестування є не менш важливими аспектами фінансової діяльності, оскільки вони визначають джерела залучення фінансових ресурсів і напрямки їх розміщення. Залучення кредитів є популярним методом

фінансування діяльності підприємства, який дозволяє збільшити обсяги виробництва або інвестицій без значного витрачання власних коштів. Кредитування може бути короткостроковим або довгостроковим, залежно від потреб підприємства.

Крім того, важливим аспектом є фінансові інвестиції, які включають розміщення капіталу в різні активи для отримання прибутку. Наприклад, підприємства можуть інвестувати в нерухомість або цінні папери з метою збільшення прибутковості. Фінансове управління інвестиціями забезпечує підприємству не лише стабільний грошовий потік, але й можливість розширення діяльності у майбутньому.

Отже, кожен етап є взаємопов'язаним і забезпечує оптимальне використання фінансових ресурсів, підвищення ефективності діяльності та досягнення стратегічних цілей підприємства.

Фінансове планування є ключовим методом, що сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства, визначає оптимальні шляхи залучення та розподілу фінансових ресурсів, а також дозволяє збалансувати поточні та довгострокові витрати.

Планування включає розробку фінансових планів, бюджетів, прогнозів доходів і витрат, а також формування фінансових стратегій, що відповідають умовам зовнішнього середовища та специфіці діяльності підприємства. Основними інструментами фінансового планування є бюджетування, складання прогнозів грошових потоків та визначення оптимального розміру необхідних фінансових ресурсів [10].

Аналіз фінансової діяльності підприємства дозволяє оцінити поточний фінансовий стан, виявити сильні та слабкі сторони управління фінансовими ресурсами та визначити можливості для підвищення ефективності фінансового управління.

Основними методами фінансового аналізу є горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності, коефіцієнтний аналіз, аналіз

ліквідності, платоспроможності та рентабельності. Ключовими інструментами є фінансова звітність (баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів), а також фінансові коефіцієнти, які використовуються для оцінки ефективності фінансової діяльності [12].

Контроль за фінансовою діяльністю включає процес моніторингу та оцінки досягнення фінансових показників у порівнянні з запланованими результатами. Контроль дозволяє своєчасно виявити відхилення та вжити заходів щодо їх коригування, що сприяє мінімізації фінансових ризиків та підвищенню ефективності управління. Основними інструментами контролю є бюджетний контроль, аудит фінансової діяльності та системи внутрішнього контролю, які дозволяють забезпечити дотримання встановлених фінансових норм та правил.

Прогнозування є ще одним важливим методом управління фінансовою діяльністю, що дозволяє підприємству оцінити можливі сценарії розвитку економічної ситуації та вплив зовнішніх факторів на його фінансову діяльність. Прогнозування використовується для розробки фінансових стратегій, що дозволяють підприємству адаптуватися до змін у ринкових умовах та уникати потенційних ризиків. Основними інструментами прогнозування є статистичні моделі, методи трендового аналізу та економетричні моделі, які дозволяють здійснювати розрахунки майбутніх фінансових показників на основі поточних даних.

Таким чином, управління фінансовою діяльністю підприємства передбачає використання різноманітних методів та інструментів, які дозволяють ефективно планувати, контролювати та аналізувати фінансові потоки. Вони допомагають забезпечити фінансову стійкість підприємства, оптимізувати витрати, підвищити рентабельність та досягти стратегічних цілей.

Отже ефективне управління фінансовою діяльністю підприємства вимагає комплексного підходу, що включає планування, аналіз, контроль та інвестування. Використання різноманітних методів та інструментів дозволяє

оптимізувати фінансові потоки, забезпечити стабільність та досягти успіху на ринку.

Планування фінансової діяльності є початковим етапом в управлінні фінансами підприємства, що передбачає формування фінансових цілей та розробку стратегій їх досягнення.

До основних методів цього етапу належить бюджетування, яке визначає розподіл фінансових ресурсів для контролю витрат, та прогнозування, що ґрунтується на аналізі історичних даних і зовнішніх факторів для прогнозування майбутніх фінансових показників [12].

Аналіз фінансової діяльності дозволяє підприємству оцінити свій фінансовий стан, використовуючи інструменти, такі як фінансові коефіцієнти для вимірювання ліквідності, рентабельності та ефективності, а також бухгалтерський аналіз, який досліджує фінансові звіти для виявлення тенденцій та відповідності стратегіям підприємства.

Контроль фінансової діяльності полягає у перевірці відповідності фактичних результатів запланованим. Для цього використовуються внутрішній контроль, який забезпечує достовірність фінансової інформації та захист активів, та аудит, що є незалежною перевіркою фінансових звітів.

Інвестування та фінансування є важливими аспектами управління, що включають кредитування для залучення додаткових коштів та фінансові інвестиції, які спрямовуються на отримання прибутку від розміщення коштів у різні активи, такі як цінні папери чи нерухомість.

Управління фінансовою діяльністю підприємства включає в себе широкий спектр методів і інструментів, спрямованих на забезпечення стабільного фінансового стану, оптимізацію витрат та ефективне використання ресурсів. Основними завданнями фінансового менеджменту є планування, аналіз, контроль і регулювання фінансових потоків, що здійснюються через застосування різних методик і моделей [1].

Було встановлено, що до найважливіших інструментів управління фінансами належать бюджетування, фінансовий аналіз, управління грошовими потоками та витратами. Такі інструменти не лише допомагають у прийнятті управлінських рішень, але й дозволяють оцінювати ефективність фінансової діяльності з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів впливу.

Доповненням до методів аналізу є фінансове моделювання, яке передбачає використання програмних засобів для симуляції різних фінансових сценаріїв і їх впливу на діяльність підприємства.

Моделювання дозволяє підприємству підготуватися до можливих ризиків, прорахувати наслідки прийняття тих чи інших рішень та розробити стратегії для уникнення негативних наслідків. У поєднанні з ефективними методами контролю, моделювання створює основу для стратегічного фінансового управління підприємством.

Одним із найпоширеніших інструментів фінансового управління є системи фінансової звітності, які дозволяють отримувати повну картину про фінансовий стан підприємства. Вони охоплюють звіти про рух грошових коштів, баланси та звіти про прибутки і збитки. Такі документи є основою для ухвалення управлінських рішень, оцінки ефективності діяльності підприємства та контролю за виконанням фінансових планів.

Як було встановлено, ефективне управління фінансовою діяльністю потребує застосування різноманітних методів і інструментів, що дають змогу комплексно підходити до планування, контролю та аналізу фінансових потоків підприємства.

Кожен із цих методів виконує важливу роль у забезпеченні стабільної фінансової діяльності, допомагаючи підприємству адаптуватися до змін зовнішнього середовища та мінімізувати ризики.

Для кращого розуміння основних методів і інструментів управління фінансовою діяльністю підприємства, що було визначено раніше, узагальнимо їх у таблиці 1.2, яка структурує наведені поняття.

Таблиця 1.2 – Методи управління фінансовою діяльністю підприємства

Метод	Опис	Основні інструменти
Фінансове планування	Визначення шляхів залучення та розподілу фінансових ресурсів	Бюджетування, прогнози доходів і витрат, фінансові стратегії
Фінансовий аналіз	Оцінка фінансового стану підприємства	Горизонтальний і вертикальний аналіз, фінансові коефіцієнти
Контроль	Моніторинг фінансових показників та їх порівняння з запланованими	Бюджетний контроль, аудит, внутрішній контроль
Прогнозування	Оцінка майбутніх фінансових показників і ризиків	Статистичні та економетричні моделі, трендовий аналіз
Фінансове моделювання	Симуляція можливих сценаріїв розвитку фінансової діяльності	Програмне забезпечення для фінансового моделювання

Джерело: складено автором на основі джерел [11;12;22;26]

Застосування представлених у таблиці 1.2. методів дозволяє підприємству не лише підтримувати свою платоспроможність, а й ефективно розвиватися, використовуючи сучасні інструменти для оптимізації фінансових потоків. Поєднання планування, контролю та прогнозування забезпечує підприємству можливість оперативно реагувати на виклики ринку та адаптувати фінансові стратегії під зміни економічного середовища.

Таким чином, методи управління фінансовою діяльністю, використовуючи відповідні інструменти, дають змогу підприємствам забезпечити раціональне використання фінансових ресурсів, знизити ризики та підвищити загальну ефективність функціонування.

Ефективність фінансового управління є одним із основних чинників, що впливають на здатність підприємства досягати своїх стратегічних цілей та утримувати конкурентні позиції на ринку.

У науковій літературі [26] існує декілька ключових підходів до управління фінансовою діяльністю, кожен з яких базується на певних теоретичних засадах і методах.

Розглянемо ці підходи більш детально. Одним із найбільш поширених є системний підхід, який полягає в розгляді фінансової діяльності підприємства як системи, що складається з багатьох взаємопов'язаних елементів.

Управління фінансами у такому контексті передбачає врахування всіх фінансових процесів у взаємозв'язку з іншими складовими господарської діяльності.

Наприклад, вплив управління оборотними активами безпосередньо відбивається на фінансовій стійкості підприємства. Таким чином, використання системного підходу дозволяє здійснювати комплексний аналіз фінансової діяльності та ухвалювати рішення на основі взаємодії різних складових.

Водночас, варто зазначити, що функціональний підхід має дещо інший акцент. Він фокусується на окремих функціях фінансового управління, таких як управління прибутковістю, ліквідністю, витратами тощо. Такий підхід дозволяє деталізувати та поглиблено аналізувати кожен з функцій, виділяючи сильні сторони та виявляючи недоліки у виконанні окремих завдань фінансового управління [22].

Отже, застосування функціонального підходу корисне при необхідності ідентифікувати точкові проблеми та вдосконалювати конкретні елементи фінансового управління.

З іншого боку, сучасні підприємства все більше звертають увагу на процесний підхід, що передбачає розгляд фінансової діяльності як низки послідовних процесів.

Цей підхід має на меті оптимізацію кожного окремого процесу, що в кінцевому результаті дозволяє знизити витрати, підвищити ефективність використання ресурсів та мінімізувати ризики [36]. Оцінка ефективності

управління з використанням цього підходу акцентує увагу на визначенні ключових процесів та аналізі їх ефективності.

Крім того, в оцінці фінансової діяльності важливу роль відіграє інституційний підхід, що ґрунтується на врахуванні правової та регуляторної бази, в межах якої здійснюється управління фінансами підприємства. Це особливо актуально в умовах частих змін у законодавстві, які можуть суттєво впливати на фінансову діяльність компанії [40].

Інституційний підхід дозволяє оцінювати ефективність управління фінансами з точки зору відповідності регуляторним вимогам та стандартам, забезпечуючи стабільність і легітимність функціонування підприємства на ринку.

Аналізуючи методи та інструменти управління фінансовою діяльністю, можна дійти висновку, що кожен із них має свої переваги та недоліки. Залежно від поставлених цілей та характеру діяльності підприємства, найбільш ефективним може бути використання комплексного підходу, який поєднує елементи системного, функціонального, процесного та інституційного підходів. Це дозволяє забезпечити всебічний аналіз ефективності фінансової діяльності та приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

1.3 Теоретичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю

Оцінка ефективності управлінських рішень у сфері фінансів є ключовим аспектом для досягнення успіху підприємства. Основні теоретичні підходи до аналізу фінансової діяльності базуються на етапах управлінського циклу, які враховують важливі елементи управління, спрямовані на максимізацію результативності використання ресурсів [37].

Одним з важливих аспектів є аналіз трудових ресурсів, що здійснюється за допомогою показників продуктивності праці. Додатково, оцінка ефективності матеріальних ресурсів часто ґрунтується на характеристиках матеріаломісткості продукції, а також на показниках, що демонструють ефективність використання основних фондів.

Комплексний підхід до оцінки управлінської діяльності передбачає застосування системи як загальних, так і специфічних показників. Зростання ефективності управління може бути відображене як у кількісних, так і у якісних показниках. Перші, зазвичай, підраховуються за традиційними методами економічного аналізу, тоді як другі – потребують використання системного підходу, включаючи різноманітні методи моделювання та аналізу [7].

Слід зазначити, що з початку 20-го століття виникли різні теорії, що пропонують нові методи оцінки результативності управлінських рішень. Наприклад, концепції, які з'явилися у 80-90-х роках, акцентують увагу на інтеграції фінансових і нефінансових показників у процесі оцінки ефективності управління [8]. Це дозволяє отримати більш об'єктивну картину результатів діяльності підприємства.

Сучасні теоретичні підходи до оцінки результативності управління фінансами можна знайти в міжнародних стандартах, які розрізняють поняття «результативність» і «ефективність». Результативність вважається більш широким поняттям, яке охоплює всі аспекти досягнення запланованих цілей, тоді як ефективність вимірює співвідношення результатів і витрат [17].

Отже розуміння та оцінка фінансової ефективності управлінської діяльності вимагає комплексного підходу, що поєднує кількісні і якісні показники, враховуючи специфіку та вимоги сучасного бізнес-середовища.

Управління фінансами є ключовим аспектом діяльності підприємства, адже ефективність фінансового менеджменту безпосередньо впливає на його загальний успіх.

Розвиток моделей оцінки результативності управлінської діяльності підприємств демонструє, що в їх основі лежать фінансові показники. Якщо ще в 20-х роках 20 століття основним критерієм були саме ці показники, то з часом до оцінки результативності додалися нефінансові аспекти, які стосуються маркетингу і якості управління людськими ресурсами.

У 1950-1960-х роках, в умовах жорсткої конкуренції, на перший план виходять немонетарні критерії, а в 1970-1990-х роках підвищується значення оцінки бізнесу з урахуванням його вартості [32].

Однією з перших методик, що об'єднала фінансові та нефінансові показники, стала система показників відповідальності, запропонована Р. Фріменом у 1985 році. Вона враховує інтереси різних учасників процесу, таких як керівники, працівники та постачальники.

У 1993 році Е. Мосенг і П. Бредап представили тривимірну модель, що об'єднує поняття ефективності, економічності і гнучкості, що є важливими для комплексної оцінки результатів роботи підприємства [11].

Розробка моделей і методів оцінки фінансової діяльності допомагає керівникам приймати обґрунтовані рішення та сприяє досягненню стратегічних цілей.

На етапах еволюції управлінських концепцій акцент поступово зміщувався з чисто фінансових показників до комплексних підходів, які включають також нефінансові аспекти. Це дозволяє забезпечити більш глибоке і всебічне розуміння результативності фінансового управління [29].

Модель вартісно-орієнтованого управління (VBM) з'явилася в 1990-х роках і націлена на управління підприємством із метою підвищення його вартості для акціонерів [11]. Ця концепція акцентує увагу на тому, що кожне управлінське рішення має бути спрямоване на збільшення вартості компанії. Використання цієї моделі дозволяє керівникам зосереджуватися на довгостроковій перспективі і враховувати інтереси всіх стейкхолдерів, що особливо важливо для стратегічного планування.

У таблиці 1.3 наведено основні наукові моделі, що були розроблені для оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства.

Таблиця 1. 3 – Основні теоретичні моделі оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю

Назва моделі	Опис моделі оцінки
Модель Дюпона (1920-ті роки, корпорація DuPont)	Оцінка фінансових результатів управління підприємством та аналіз факторів, що впливають на рентабельність через формулу, яка враховує чистий прибуток, виторг, активи та власний капітал.
Система показників відповідальності (ASC), 1985 р., Р. Фрімен	Взаємозв'язок інтересів різних сторін, таких як керівництво і співробітники, для комплексної оцінки результатів фінансової діяльності підприємства.
Система управління на основі доданої вартості (EVA), Stern Stewart & Co (США)	Оцінка фінансової діяльності підприємства через економічну додану вартість, яка є різницею між чистим прибутком і вартістю власного капіталу, акцентуючи увагу на прибутковості.
Модель вартісно-орієнтованого управління (VBM), 1990-ті роки	Визначає ефективність фінансового управління через призму створення доданої вартості для акціонерів, акцентуючи увагу на підвищенні вартості компанії в довгостроковій перспективі.
Збалансована система показників (Balanced Scorecard, BSC), 1992 р., Р. Каплан і Д. Нортон	Модель, що поєднує фінансові та нефінансові показники, дозволяє оцінювати ефективність управління через чотири виміри: фінанси, процеси, клієнти та навчання/зростання.
Модель показника економічної рентабельності (Economic Profit), 2000-ті роки	Оцінка фінансової ефективності підприємства через показник економічного прибутку, який відображає реальну прибутковість після вирахування вартості всіх залучених капіталів.
Концепція вартісного аналізу результатів (Value Driver Analysis), сучасний підхід	Аналіз ключових факторів, що впливають на збільшення вартості бізнесу: темпи зростання, прибутковість, вартість капіталу та ефективність інвестицій.

Джерело: узагальнено автором на основі [11;29]

Збалансована система показників (Balanced Scorecard, BSC), розроблена Робертом Капланом та Девідом Нортонем у 1992 році, є однією з найпопулярніших сучасних моделей оцінки ефективності управління [57]. BSC поєднує фінансові показники з нефінансовими аспектами, такими як задоволеність клієнтів, внутрішні процеси та розвиток персоналу. Такий підхід дозволяє підприємствам оцінювати свою ефективність не лише з фінансового боку, але й враховувати довгостроковий розвиток і стійкість.

Модель економічного прибутку (Economic Profit), що виникла на початку 2000-х, розглядає ефективність управління через призму економічного прибутку. Ця модель дозволяє оцінювати прибутковість підприємства з урахуванням вартості всіх залучених капіталів, включаючи власний капітал і позикові кошти. Основна перевага цієї моделі – вона показує реальний економічний результат діяльності підприємства після врахування вартості капіталу [51].

Концепція вартісного аналізу результатів (Value Driver Analysis) є сучасним підходом, що акцентує увагу на ключових факторах, які сприяють зростанню вартості підприємства. Основними драйверами є темпи зростання компанії, прибутковість, вартість капіталу та ефективність інвестицій у робочий і необоротний капітал. Цей підхід є важливим інструментом для оцінки стратегічних рішень у контексті фінансового менеджменту[54].

Описані моделі демонструють, як управління фінансовими ресурсами впливає на результати підприємства, відображаючи важливість комбінування фінансових показників з нефінансовими для досягнення збалансованих управлінських рішень. Завдяки цим підходам, організації можуть більш ефективно оцінювати та управляти своїми фінансовими ресурсами.

Оцінка ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства є важливою складовою загальної системи фінансового контролю та планування. Теоретичні підходи до цього питання відображають комплексний характер процесу управління фінансами, який включає як кількісні, так і якісні аспекти аналізу.

Одним із ключових завдань є визначення ступеню відповідності фінансової діяльності підприємства його стратегічним цілям, зокрема, з точки зору прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості.

Класичні теоретичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю передбачають застосування фінансових коефіцієнтів, таких як показники рентабельності, ліквідності та оборотності активів [29]. Вони дозволяють оцінити як короткострокову, так і довгострокову стійкість підприємства на ринку.

Такі підходи ґрунтуються на аналізі фінансових звітів і передбачають використання стандартних методик для розрахунку індикаторів ефективності, що дають змогу зробити висновки про фінансовий стан підприємства на різних етапах його діяльності.

Крім кількісних методів, важливо також враховувати якісні аспекти оцінки, що відображають стратегії управління, гнучкість фінансової політики та здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Наприклад, ефективність фінансової діяльності може бути оцінена через призму управління ризиками, фінансового планування і контролю.

У сучасних умовах особливого значення набувають теоретичні підходи, що враховують інноваційні методи управління, зокрема використання цифрових технологій для аналізу та моніторингу фінансових показників [45].

Оцінка ефективності управління фінансовою діяльністю є важливою складовою загальної системи фінансового менеджменту підприємства. Вона дозволяє визначити, наскільки раціонально використовуються фінансові ресурси, оцінити досягнення фінансових цілей та визначити напрямки для подальшого вдосконалення фінансової стратегії. Існує декілька основних теоретичних підходів до оцінки ефективності управління фінансами, кожен з яких має свої особливості та методологічні підходи.

Одним із класичних підходів є коефіцієнтний аналіз, який базується на використанні фінансових коефіцієнтів для оцінки різних аспектів діяльності

підприємства: ліквідності, платоспроможності, рентабельності та оборотності активів.

Коефіцієнтний аналіз дозволяє здійснювати порівняння поточних показників з нормативними значеннями або з результатами інших підприємств галузі, що забезпечує можливість виявлення слабких місць у фінансовій діяльності та розробки коригувальних заходів.

До основних фінансових коефіцієнтів, що використовуються в аналізі, відносяться: коефіцієнт швидкої ліквідності, загальної ліквідності, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу та інші [48].

Іншим підходом є аналіз грошових потоків, який спрямований на оцінку здатності підприємства генерувати грошові кошти для фінансування поточної діяльності, інвестицій та погашення зобов'язань [32].

Аналіз грошових потоків дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство керує своїми грошовими ресурсами та чи має воно достатньо грошових коштів для забезпечення стабільної діяльності у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Особлива увага приділяється оцінці чистого грошового потоку від операційної діяльності, який є основним показником фінансової стійкості підприємства [12].

Третім важливим підходом є економічна додана вартість (EVA), яка використовується для оцінки фінансової ефективності підприємства на основі розрахунку різниці між операційним прибутком після оподаткування та вартістю залученого капіталу [54]. Перевагою цього підходу є те, що він дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої фінансові ресурси для створення додаткової вартості для власників та акціонерів.

Також існує підхід бенчмаркінгу, який полягає у порівнянні фінансових показників підприємства з найкращими практиками в галузі або з конкурентами. Бенчмаркінг дозволяє виявити відставання у певних аспектах фінансової діяльності та визначити, які інструменти можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового управління [54].

Оцінка ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства є комплексним процесом, що потребує використання різних методик і моделей, спрямованих на досягнення максимальної ефективності використання фінансових ресурсів.

Однією з найпопулярніших сучасних моделей є показник економічної доданої вартості (EVA – Economic Value Added), що дозволяє оцінювати реальний економічний результат підприємства після вирахування витрат на капітал.

EVA визначається як різниця між операційним прибутком до сплати процентів і податків (ЕВІТ) та витратами на капітал (WACC), що відображає здатність підприємства генерувати додаткову вартість для своїх власників. Формула розрахунку EVA наступна:

$$EVA = EBIT - WACC, \quad (1.1)$$

де ЕВІТ – операційний прибуток до сплати процентів і податків; WACC – середньозважена вартість капіталу [54].

Для розрахунку WACC використовується наступна формула:

$$WACC = \left(\frac{E}{V}\right) \times R_e + \left(\frac{D}{V}\right) \times R_d \times (1 - T), \quad (1.2)$$

де E – власний капітал;

V – загальна вартість капіталу (власний і позиковий);

R_e – вартість власного капіталу;

D – позиковий капітал;

R_d – вартість позикового капіталу;

T – ставка податку [54].

Окрім EVA, існує інша важлива методика оцінки ефективності фінансової діяльності – модель ROE (Return on Equity), яка оцінює рентабельність власного капіталу підприємства. Вона розраховується за формулою:

$$\text{ROE} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \quad (1.3)$$

де ЧП – чистий дохід підприємства після сплати податків;

ВК – загальний обсяг капіталу, що належить власникам підприємства [48].

Метод ROE дає можливість оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої власні ресурси для створення прибутку.

В свою чергу, ROE може бути розширено через модель Дюпона, яка детальніше розкриває компоненти прибутковості. Формула Дюпона має наступний вигляд:

$$\text{ROE} = \frac{\text{ЧП}}{\text{В}} \times \frac{\text{В}}{\text{А}} \times \frac{\text{А}}{\text{ВК}} \quad (1.4)$$

де В – виручка;

А – активи [53].

Ця формула дозволяє аналізувати рентабельність власного капіталу за допомогою трьох ключових показників: рентабельності продажу, оборотності активів та фінансового левериджу.

Сучасні підходи передбачають не лише класичні фінансові коефіцієнти, але й інтегровані моделі, що враховують витрати на капітал, рентабельність активів та економічну додану вартість. Важливо використовувати методи, які дозволяють отримати глибоку оцінку фінансової стійкості підприємства та його здатності генерувати прибуток на різних етапах життєвого циклу.

У таблиці 1.4 згруповано основні методики для оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства.

Таблиця 1.4 – Основні методики оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю

Методика	Формула	Пояснення
EVA (Економічна додана вартість)	$EVA = EBIT - WACC$	Оцінює, скільки прибутку підприємство генерує понад витрати на залучення капіталу.
ROE (Рентабельність власного капіталу)	$ROE = \frac{ЧП}{ВК}$	Показує ефективність використання власного капіталу для отримання прибутку.
WACC (Середньозважена вартість капіталу)	$WACC = \left(\frac{E}{V}\right) \times R_e + \left(\frac{D}{V}\right) \times R_d \times (1 - T)$	Визначає середню вартість капіталу, який використовується підприємством, враховуючи як власні, так і позикові кошти.
Модель Дюпона	$ROE = \frac{ЧП}{B} \times \frac{B}{A} \times \frac{A}{ВК}$	Аналізує рентабельність власного капіталу через рентабельність продажу, оборотність активів і фінансовий леверидж.
RONA (Return on Net Assets)	$RONA = \frac{ЧП}{ЧА}$, Де ЧА – чисті активи підприємства.	Оцінює прибутковість активів підприємства після врахування зобов'язань, що дає змогу побачити ефективність використання активів для генерації чистого прибутку.
Economic Profit (EP)	$EP = \frac{ОП}{ВнК}$ Де ОП – операційний прибуток; ВнК – витрати на капітал	Визначає прибуток після врахування витрат на всі залучені капітали, що дає можливість оцінити реальну прибутковість підприємства.

Джерело: узагальнено автором на основі [30;32;48;53;54]

Розглянемо наведені у таблиці 1.4 методики більш детально нижче. Модель EVA широко використовується в міжнародній практиці для оцінки створеної доданої вартості після покриття всіх витрат на капітал, що особливо актуально для інвесторів і власників компаній. Вона дозволяє керівництву зрозуміти, чи генерує підприємство додаткову вартість, чи навпаки – втрачає капітал.

Модель ROE та модель Дюпона забезпечують детальне розуміння ефективності використання власного капіталу підприємства. ROE визначає загальну прибутковість капіталу, а модель Дюпона розкладає цей показник на більш дрібні елементи для глибшого аналізу, що особливо корисно при виявленні слабких місць у фінансовій діяльності.

Метод WACC важливий для розуміння витрат на капітал і дає змогу визначити оптимальну структуру фінансування, яка забезпечує максимальну рентабельність. Це дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані рішення щодо залучення позикових та власних коштів.

RONA (Return on Net Assets) оцінює прибутковість чистих активів підприємства, тобто активів після врахування зобов'язань. Він допомагає визначити, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для генерації чистого прибутку.

Чим вищий показник RONA, тим краще підприємство управляє своїми ресурсами, що свідчить про більш ефективне використання наявних активів для отримання доходів [51].

Показник економічного прибутку (Economic Profit) враховує всі витрати на капітал, на відміну від традиційного чистого прибутку, який може не враховувати вартість залучення капіталів [39]. Цей метод дозволяє більш точно оцінити реальну прибутковість підприємства, оскільки враховує вартість власного і позикового капіталу, тим самим показуючи, чи перевищує прибуток витрати на капітал. Це особливо корисно для прийняття стратегічних рішень щодо інвестицій та фінансування.

Таким чином, оцінка ефективності управління фінансовою діяльністю поєднує традиційні фінансові методи та сучасні управлінські інструменти, що дозволяє підприємствам не лише контролювати свою фінансову діяльність, але й швидко реагувати на зміни, покращуючи свою конкурентоспроможність та ефективність.

Висновки за розділом 1

У результаті проведеного теоретичного дослідження було встановлено, що фінансова діяльність підприємств – це основа задля ефективного функціонування будь-якої організації, оскільки саме вона визначає раціональне використання ресурсів і здатність підприємств досягати своїх стратегічних цілей. Виявлено, що від раціонального керування фінансовими потоками залежить ліквідність, платоспроможність та конкурентоспроможність підприємств на ринку. Окрім цього, фінансова діяльність забезпечує підприємству можливості для довгострокового розвитку через ефективне використання та залучення капіталу.

Розглянуті методи для оцінки ефективності фінансового управління дозволяють комплексно аналізувати фінансові показники підприємства, такі як рентабельність, ліквідність, економічна додана вартість та вартість капіталу.

Встановлено, що оцінка ефективності управління фінансовою діяльністю є складним процесом, що вимагає використання різних підходів та методів для отримання комплексної оцінки. Застосування декількох методів дозволяє не лише отримати більш об'єктивну картину фінансового стану підприємства, але й розробити стратегії для подальшого вдосконалення управління фінансовими ресурсами. У розглянутих моделях, зокрема EVA, RONA та Economic Profit, важливе значення мають витрати на капітал та здатність підприємства генерувати додаткову вартість для акціонерів. Ці моделі дозволяють більш точно оцінювати фінансові результати діяльності підприємств, враховуючи як короткострокові, так і довгострокові перспективи.

Таким чином, сучасні теоретичні підходи до оцінки ефективності фінансової діяльності стали найбільш важливим інструментом при ухваленні обґрунтованих управлінських рішень, які спрямовані на досягнення стратегічних цілей і на забезпечення стійкості підприємства на ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОВ «ЕНЕРГОСЕРВІСТОРГ»

2.1 Загальна характеристика діяльності підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Енергосервісторг» (ТОВ «Енергосервісторг») є зареєстрованою юридичною особою з кодом за ЄДРПОУ 41262470. Засновано компанію 5 квітня 2017 року, і вона успішно діє протягом 6 років 10 місяців.

Юридична адреса підприємства знаходиться за адресою: м. Харків, Провулок Поштовий, буд. 5.

Організаційна форма – товариство з обмеженою відповідальністю. Уповноважена особа, підписант – Кривенко Андрій Анатолійович.

Статутний капітал складає 56 200,00 гривень. Засновником є Кривенко Андрій Анатолійович. Види діяльності включають оптову торгівлю твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами, виробництво продуктів нафтоперероблення, виробництво промислових газів та інші.

У підприємства є ряд роздрібно-торгових та сервісних напрямків, таких як роздрібна торгівля паливом, роздрібна торгівля одягом у спеціалізованих магазинах, монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування, а також будівництво житлових і нежитлових будівель [25].

ТОВ «Енергосервісторг» має складну структуру, що обумовлено широким спектром видів діяльності. Підприємство поділено на департаменти, відділи та служби, кожен з яких відповідає за певний напрямок роботи.

ТОВ «Енергосервісторг» – це динамічне підприємство, яке протягом 6 років успішно здійснює свою діяльність на ринку України.

Місія компанії – забезпечувати потреби клієнтів в енергоресурсах та надавати якісні сервісні послуги.

Цілі ТОВ «Енергосервісторг»:

– збільшувати частку ринку нафтопродуктів та скрапленого газу, забезпечуючи стабільне зростання та розвиток компанії.

– розширювати спектр сервісних послуг, пропонуючи клієнтам комплексні рішення для їх потреб.

– підвищувати рентабельність та конкурентоспроможність за рахунок оптимізації виробничих процесів та впровадження інновацій.

Цінності ТОВ «Енергосервісторг»:

– надійність: ми завжди виконуємо свої зобов'язання та гарантуємо високу якість наших продуктів та послуг.

– професіоналізм: наша команда складається з досвідчених та кваліфікованих фахівців, які завжди готові надати вам найкраще рішення.

– відповідальність: ми усвідомлюємо свою відповідальність перед клієнтами, партнерами та суспільством та прагнемо до ефективного використання ресурсів та захисту навколишнього середовища.

– партнерство: ми будуємо свої відносини з клієнтами та партнерами на принципах взаємної довіри та поваги.

– інноваційність: ми постійно вдосконалюємося та впроваджуємо нові технології, щоб запропонувати вам найсучасніші рішення [25].

Стратегічні цілі ТОВ «Енергосервісторг» спрямовані на збільшення частки ринку нафтопродуктів та скрапленого газу, розширення спектру сервісних послуг, а також підвищення рентабельності та конкурентоспроможності.

Основними цінностями компанії є надійність, професіоналізм, відповідальність, партнерство та інноваційність.

ТОВ «Енергосервісторг» пропонує широкий спектр послуг, які можна умовно розділити на кілька основних напрямків:

- оптова та роздрібна торгівля нафтопродуктами та скрапленим газом;
- будівництво та експлуатація АЗС;
- сервісне обслуговування автомобілів;
- монтаж та ремонт систем опалення, водопостачання та кондиціонування;
- будівництво житлових та нежитлових будівель [41].

Планово-економічна робота на ТОВ «Енергосервісторг» організована відповідно до затверджених положень та інструкцій. На підприємстві розроблено систему планування, яка включає стратегічне та тактичне планування.

Стратегічне планування здійснюється на період від 3 до 5 років і визначає пріоритетні напрямки розвитку підприємства. Тактичне планування охоплює річний період і конкретизує завдання, поставлені в стратегічному плані.

Планово-економічний відділ підприємства відповідає за розробку та контроль виконання планів економічного та соціального розвитку, виробничої програми, інвестиційного плану, бюджету доходів і витрат. Основними завданнями планово-економічної служби є:

- розробка та забезпечення виконання планів економічного та соціального розвитку підприємства;
- проведення економічного аналізу діяльності підприємства;
- контроль за використанням ресурсів та виконанням кошторисів;
- розробка та впровадження заходів щодо підвищення ефективності виробництва та рентабельності підприємства [38].

Планово-економічна служба підприємства складається з кількох фахівців, які мають необхідну кваліфікацію та досвід роботи.

На підприємстві використовується широкий спектр методів економічного аналізу, таких як: горизонтальний та вертикальний аналіз; факторний аналіз; порівняльний аналіз; бюджетування; аналіз беззбитковості.

Планування на підприємстві здійснюється на основі стратегічних цілей та завдань розвитку підприємства. Розробляються такі планові документи: бізнес-план, стратегічний план розвитку, річний план економічного та соціального розвитку, кошторис. На підприємстві використовується широкий спектр методів для проведення аналітичної та планової роботи. До них належать:

- методи збирання та обробки інформації: статистичне спостереження, документальний метод, соціологічні дослідження тощо;
- методи аналізу: горизонтальний та вертикальний аналіз, факторний аналіз, трендовий аналіз тощо;
- методи планування: балансовий метод, програмно-цільовий метод, метод бюджетування тощо.

Підприємство має доступ до сучасних програмних продуктів для проведення аналітичної та планової роботи.

Аналіз маркетингових стратегій та логістичних процесів дозволяє визначити ефективність рекламних кампаній, розробку цільових аудиторій, а також оцінити якість послуг і товарів, що пропонуються підприємством.

ТОВ «Енергосервісторг» використовує різні канали для просування своїх послуг: активно використовує соціальні мережі для просування своїх послуг; розміщує рекламу в інтернеті та друкованих ЗМІ; бере участь у виставках та конференціях для пошуку нових клієнтів. Підприємство не має веб-сайту, де була б розміщена інформація про його послуги, контакти та ціни [38].

Основними цілями маркетингової діяльності підприємства є:

- збільшення впізнаваності бренду. Підприємство прагне стати одним з найвідоміших постачальників енергоресурсів в Україні;
- збільшення частки ринку. ТОВ «Енергосервісторг» прагне збільшити свою частку ринку за рахунок залучення нових клієнтів;
- підвищення рентабельності продажів. Підприємство прагне збільшити свою прибутковість за рахунок оптимізації витрат на маркетинг.

Логістична діяльність ТОВ «Енергосервісторг» спрямована на:

– забезпечення своєчасної доставки енергоресурсів клієнтам: підприємство має власний парк автомобілів та співпрацює з перевізниками;

– оптимізація витрат на логістику: ТОВ «Енергосервісторг» постійно шукає шляхи оптимізації маршрутів доставки та витрат на транспортування.

Основними цілями логістичної діяльності підприємства є:

– підвищення рівня обслуговування клієнтів: ТОВ «Енергосервісторг» прагне забезпечити своєчасну та якісну доставку енергоресурсів клієнтам;

– зниження витрат на логістику: підприємство прагне мінімізувати витрати на транспортування та зберігання енергоресурсів.

Для досягнення поставлених цілей ТОВ «Енергосервісторг» використовує такі інструменти: CRM-система для автоматизації роботи з клієнтами та ведення бази даних; GPS-навігація для відстеження маршрутів перевезення та оптимізації витрат на паливо; WMS-система для управління складом та автоматизації складських процесів.

Підприємство постійно вдосконалює свою маркетингову та логістичну діяльність, щоб забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів та збільшити свою конкурентоспроможність.

На даний момент на підприємстві працює 50 чоловік. Структура персоналу за категоріями посад наведена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Структура персоналу ТОВ «Енергосервісторг», 2023 р.

Категорія посади	Кількість, осіб	Питома вага, %
Керівники	5	10,0
Фахівці	35	70,0
Робітники	10	20,0

Джерело: складено автором на основі даних підприємства [41]

Команда ТОВ «Енергосервісторг» складається з близько 50 кваліфікованих фахівців з вищою та середньою спеціальною освітою. Середній вік працівників

компанії становить 35 років, що свідчить про її динамічність та прагнення до розвитку. ТОВ «Енергосервісторг» очолює Кривенко Андрій Анатолійович, який є одночасно бенефіціаром, засновником та уповноваженою особою.

Детально структуру персоналу представлено на рисунку 2.1.

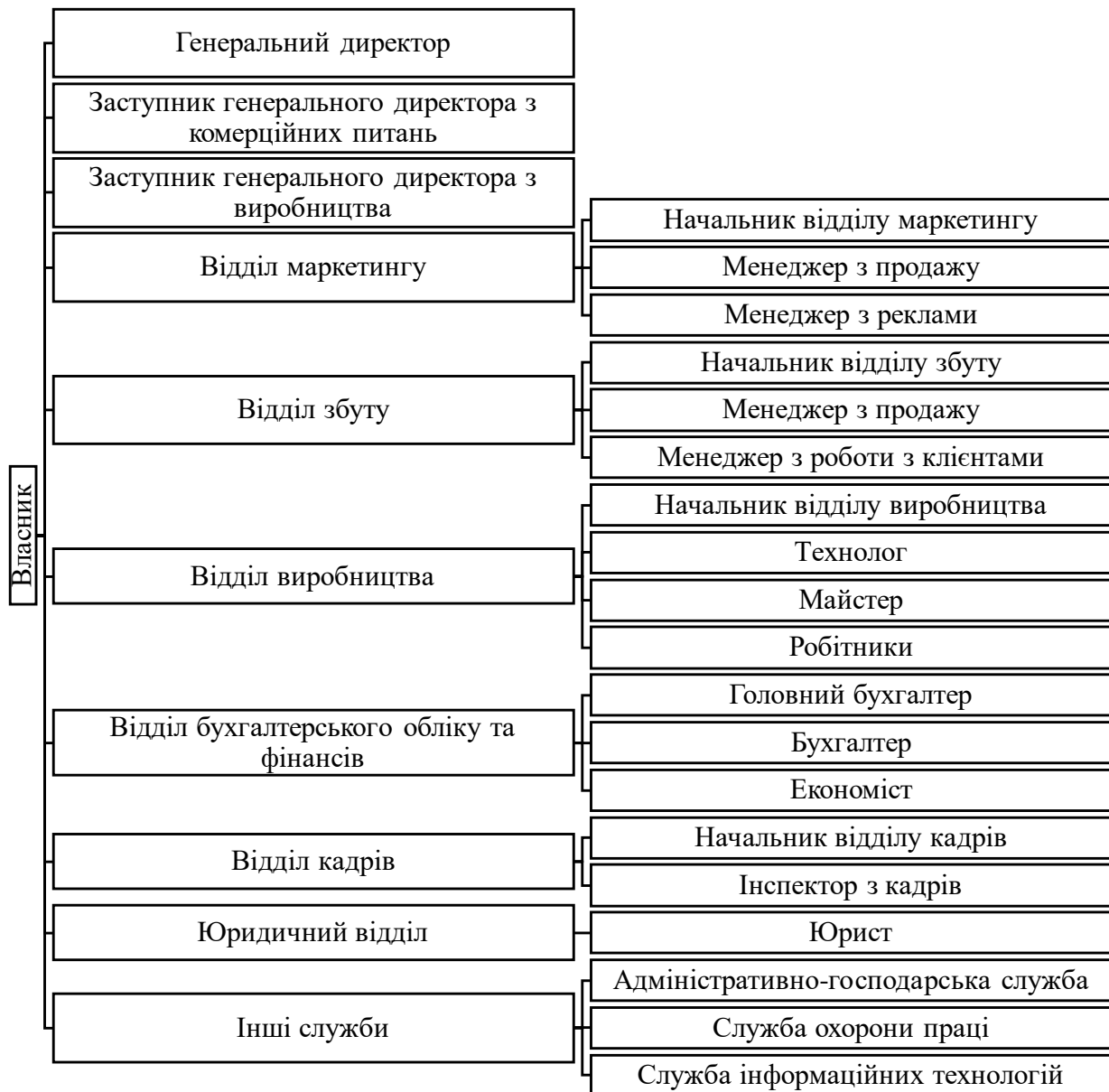

Рисунок 2.1 – Організаційна структура управління ТОВ
«Енергосервісторг»

Джерело: складено автором на основі даних підприємства [38]

ТОВ «Енергосервісторг» має чітко структуровану модель управління, яка включає кілька ключових підрозділів, кожен з яких виконує важливі функції для досягнення ефективності діяльності підприємства. На чолі компанії стоїть генеральний директор, якому підпорядковуються заступники, керівники відділів та інші підрозділи. Структура управління сформована таким чином, щоб кожен відділ займався окремим напрямом діяльності, що дозволяє забезпечити високий рівень координації та продуктивності.

Система оплати праці на підприємстві побудована на поєднанні посадового окладу та преміальних виплат. Преміальні виплати залежать від результатів роботи підприємства та індивідуальних показників працівників.

На підприємстві використовуються різні методи мотивації персоналу, зокрема такі як:

- матеріальне стимулювання: премії, бонуси, додаткова відпустка тощо;
- нематеріальне стимулювання: можливість кар'єрного зростання, навчання та розвитку професійних навичок, сприятливий мікроклімат в колективі тощо.

Система управління персоналом на ТОВ «Енергосервісторг» відповідає потребам підприємства та сприяє його ефективній роботі. Підприємство має кваліфікований персонал, який мотивований на досягнення високих результатів праці.

Відділ кадрів ТОВ «Енергосервісторг» використовує різні канали для пошуку та залучення персоналу, такі як:

- сайти з пошуку роботи: Rabota.ua, Work.ua;
- соціальні мережі: Facebook тощо;
- внутрішні ресурси підприємства: рекомендації працівників тощо.

Процес адаптації нових працівників включає: ознайомлення з підприємством: історія, структура, правила внутрішнього розпорядку; ознайомлення з посадовими обов'язками та відповідальністю; наставництво з боку досвідченого працівника. Підприємство регулярно проводить навчання та

розвиток персоналу з метою підвищення їх кваліфікації та компетентності.

Форми навчання та розвитку персоналу включають:

- навчання з охорони праці: проведення інструктажів, курсів підвищення кваліфікації;
- навчання з підвищення кваліфікації: курси, семінари, тренінги;
- виробнича практика: стажування на інших підприємствах, участь у конференціях та виставках.

На підприємстві розроблена та впроваджена система управління охороною праці та промисловою безпекою. Основні заходи з охорони праці та промислової безпеки:

- проведення інструктажів з охорони праці: вступний, первинний на робочому місці, повторний, позаплановий;
- забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту;
- проведення спеціальної оцінки умов праці.

Підприємство проводить активну соціальну політику, яка спрямована на підтримку працівників та створення сприятливих умов праці.

Соціальна політика ТОВ «Енергосервісторг» спрямована на: створення сприятливих умов праці; підтримку здоров'я та працездатності співробітників; розвиток корпоративної культури.

Підприємство надає своїм співробітникам такі соціальні гарантії: офіційне працевлаштування; своєчасна виплата заробітної плати; відпустки та лікарняні; соціальне страхування.

ТОВ «Енергосервісторг» має статус малого підприємства (МСП), що дає йому ряд переваг у порівнянні з великими компаніями. Підприємство постійно розвивається та вдосконалюється, шукає нові шляхи для розширення своєї діяльності та збільшення конкурентоспроможності.

2.2 Аналіз фінансового стану ТОВ «Енергосервісторг»

Загальний підхід до управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» спрямований на забезпечення стабільності, ефективності та конкурентоспроможності підприємства на ринку енергетичних та хімічних продуктів. Далі проведемо аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Енергосервісторг».

У таблиці 2.2 представлено аналіз динаміки активів та пасивів підприємства та фінансових результатів у таблиці 2.3 за три досліджуваних роки.

Таблиця 2.2 – Аналіз динаміки активів та пасивів ТОВ «Енергосервісторг» та фінансових результатів

Показники балансу	2020, тис. грн	2021, тис. грн	2022, тис. грн	2023, тис. грн	Зміна у тис. грн	Зміна у %
Усього Необоротні активи	0	0	0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	0	0,4	0	1,0	+1	+250%
Усього Оборотні активи	0	0,4	0	1,0	+1	+250%
Зареєстрований (пайовий) капітал	10,0	56,2	56,2	60,0	+3,8	+6,76%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-33,0	-56,2	-66,8	-70,0	-3,2	+4,79%
Усього Власний капітал	-23,0	0	-10,6	-10,0	+0,6	-5,66%
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0	0	0	0	0	0
Усього Інші поточні зобов'язання	23,0	11,0	0	0	0	0
Баланс	0	0,4	0	1,0	+1	+250%

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності (Додаток А).

За результатами аналізу можна зробити наступні висновки.

Оборотні активи у 2023 році демонструють збільшення, що свідчить про зростання грошових коштів та поліпшення фінансового становища. Позитивна

динаміка активів може вказувати на поступове покращення ліквідності підприємства. Зареєстрований капітал продовжує зростати, демонструючи стабільність вкладень власників у бізнес. Це важливий показник, який забезпечує фінансову стійкість.

Нерозподілений збиток збільшився у 2022 році, але у 2023 відмічається зниження темпів зростання збитків. Це позитивна динаміка, яка свідчить про потенційне покращення фінансових результатів.

Оскільки ТОВ «Енергосервісторг» є малим або середнім підприємством (МСП), необоротні активи, зокрема основні засоби, залишаються на нульовому рівні протягом трьох досліджуваних років. Це свідчить про відсутність значних інвестицій у виробничі засоби, обладнання чи інші активи, які можуть забезпечити довгострокову економічну вигоду.

Така структура активів характерна для підприємств, діяльність яких не потребує значного матеріально-технічного оснащення, або для компаній, які обмежуються короткостроковими фінансовими операціями.

Нульовий показник за статтею «Гроші та їх еквіваленти» у 2023 році свідчить про те, що підприємство має мінімальні ліквідні кошти або їх нестачу. Це вказує на обмежений обсяг оборотного капіталу, який може впливати на платоспроможність та гнучкість у здійсненні поточних операцій. Така ситуація є поширеною серед підприємств, що працюють у вузькоспеціалізованих секторах з високими фінансовими ризиками або потребують зовнішнього фінансування для покриття операційних витрат.

Нульові значення у статті Довгострокові зобов'язання означають, що підприємство не має значних довгострокових боргових зобов'язань або кредитів.

Відсутність довгострокових фінансових зобов'язань може свідчити про небажання або неможливість підприємства брати участь у довгострокових фінансових програмах, або про стратегічне рішення зберігати гнучкість у фінансовій діяльності. Водночас це означає, що підприємство не використовує потенційні інструменти для інвестування в розвиток.

Інші поточні зобов'язання – показник, що знижується з 23 тис. грн. у 2020 році до нульового рівня у 2022 році, свідчить про те, що підприємство погасило короткострокові зобов'язання або зменшило обсяги поточних фінансових зобов'язань. Хоча це може позитивно впливати на загальний фінансовий стан, воно також може бути ознакою обмеженого обсягу діяльності або впливати на оборотні активи.

Отже відсутність певних статей у структурі активів і пасивів підкреслює обмеженість ресурсів та інвестиційної бази підприємства, що потребує розгляду стратегічних рішень щодо розвитку та залучення фінансування для стабільного функціонування й забезпечення конкурентоспроможності на ринку.

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Енергосервісторг» детально проаналізована у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз динаміки фінансових результатів ТОВ «Енергосервісторг»

Фінансові результати	2020, тис. грн	2021, тис. грн	2022, тис. грн	2023, тис. грн	Зміна у тис. грн	Зміна у %
Чистий дохід від реалізації продукції	0	0	52,0	60,0	+8	+15,38%
Собівартість реалізованої продукції	0	0	25,5	30,0	+4,5	+17,65%
Інші операційні доходи	33,0	0	2,5	5,0	+2,5	+100%
Інші операційні витрати	0	51,8	10,6	10,0	-0,6	-5,66%
Разом доходи	33,0	0	54,5	65,0	+10,5	+19,27%
Разом витрати	-33,0	77,3	10,6	10,0	-0,6	-5,66%
Фінансовий результат до оподаткування	0	-22,8	-10,6	-5,0	+5,6	-52,83%
Чистий прибуток (збиток)	-33,0	-22,8	-10,6	-5,0	+5,6	-52,83%

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності (Додатки А-Б).

За розрахунками у таблиці 2.3 чистий дохід від реалізації у 2022 році становив 52 тис. грн і відмічається збільшення до 60 тис. грн у 2023 році, що є ознакою зростання операційної діяльності. Собівартість реалізації продукції

також зростає, що може бути пов'язано з підвищенням витрат на виробництво. Однак необхідно контролювати ці витрати, щоб забезпечити збереження прибутковості.

Інші операційні доходи у 2023 році відмічаються на рівні 5 тис. грн, що свідчить про збільшення доходів від нетипових видів діяльності.

Фінансовий результат до оподаткування покращився з -22,8 тис. грн у 2021 році до -5 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про поступове зниження збитків.

В цілому, діяльність ТОВ «Енергосервісторг» демонструє певні ознаки стабілізації та покращення фінансових показників. Однак залишається потреба у вдосконаленні стратегій управління, щоб досягти стійкого зростання та конкурентоспроможності на ринку.

Для оцінки загального фінансового стану підприємства далі розрахуємо показники ліквідності (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Показники ліквідності ТОВ «Енергосервісторг»

Назва	Нормативне значення	2020	2021	2022	2023	Зміна	Про що свідчить
Коефіцієнт покриття	>1	0,43	0,30	0,33	0,29	-0,14	Незначне зниження платоспроможності
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,03	0,04	0,06	0,05	-0,01	Недостатня ліквідність оборотних активів
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0	0,01	0,005	0,002	0,001	-0,009	Значне зниження абсолютної ліквідності

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства[41]

Коефіцієнт покриття демонструє зниження значення до 0,29 у 2023 році, що свідчить про погіршення платоспроможності підприємства. Відсутність здатності повного покриття зобов'язань є критичним аспектом, який вимагає негайних заходів щодо посилення управління фінансовими потоками та поліпшення структури активів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності залишається недостатнім і лише трохи поліпшується з 0,03 у 2020 році до 0,05 у 2023 році. Це вказує на обмежені можливості швидко мобілізувати ресурси для виконання короткострокових зобов'язань, що може негативно впливати на операційну діяльність. Рекомендовано зосередити увагу на ефективнішому управлінні оборотними активами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності знижується з 0,01 у 2020 році до критично низького значення 0,001 у 2023 році, що свідчить про зменшення наявних грошових коштів і зростання ризику неплатоспроможності. Слід розробити стратегії накопичення ліквідних активів та зміцнення фінансової гнучкості підприємства.

Загальна тенденція свідчить про зниження фінансової стабільності та ліквідності підприємства, що потребує вдосконалення фінансових стратегій та оптимізації оборотних коштів для забезпечення більшої стійкості та ліквідності.

Перейдемо до розрахунку показників платоспроможності (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 – Показники платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства ТОВ «Енергосервісторг»

Показник	Норма	2020	2021	2022	2023	Зміна	Можливі причини
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	>0,5	0,78	0,81	0,82	0,84	+0,06	Збільшення частки власного капіталу
Коефіцієнт фінансування	<1	-0,78	-0,79	-0,78	-0,77	+0,01	Зниження залежності від позикових коштів
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	>0,1	0,78	0,81	0,82	0,83	+0,05	Збільшення власних оборотних коштів
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	0,22	0,21	0,22	0,23	+0,01	Стабільна структура власного капіталу

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства

Коефіцієнт платоспроможності (автономії) демонструє стабільне зростання з 0,78 у 2020 році до 0,84 у 2023 році, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості підприємства. Збільшення цього коефіцієнта є позитивною тенденцією і вказує на зростання частки власного капіталу в загальній структурі ресурсів підприємства.

Коефіцієнт фінансування залишається в межах нормативу, і його покращення в 2023 році свідчить про зменшення залежності підприємства від позикових коштів. Це позитивно впливає на фінансову стабільність компанії та зменшує ризики, пов'язані з борговими зобов'язаннями.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами продовжує демонструвати покращення, досягаючи значення 0,83 у 2023 році, що вказує на підвищення здатності підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок внутрішніх ресурсів. Це може бути наслідком ефективного управління оборотними коштами та оптимізації фінансових ресурсів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу залишається стабільним і навіть дещо покращується до 0,23 у 2023 році, що свідчить про збереження стабільної структури власного капіталу. Це вказує на відсутність значних змін у складі власних ресурсів та на стійкість фінансової структури компанії.

Загалом, аналіз показників платоспроможності свідчить про те, що ТОВ «Енергосервісторг» зберігає фінансову стабільність, зменшуючи залежність від позикових ресурсів і підвищуючи частку власного капіталу, що сприяє зміцненню загального фінансового стану підприємства.

Далі перейдемо до розрахунку показників ділової активності підприємства (таблиця 2.6).

На основі аналізу показників ділової активності ТОВ «Енергосервісторг» за період з 2020 по 2023 рік можна зробити наступні висновки.

Коефіцієнт оборотності активів свідчить про стабільну ділову активність підприємства з незначним покращенням у 2023 році, що демонструє ефективне використання активів.

Таблиця 2.6 – Показники ділової активності ТОВ «Енергосервісторг»

Показники	2020	2021	2022	2023	Зміна	Про що свідчить
Коефіцієнт оборотності активів	0,83	0,79	0,81	0,84	+0,01	Стабільна ділова активність із незначним покращенням
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	11,11	12,35	13,24	14,10	+2,99	Подальше збільшення оборотності кредиторської заборгованості, що свідчить про ефективне управління зобов'язаннями
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,43	6,25	6,11	6,40	+0,97	Зростання оборотності дебіторської заборгованості, що свідчить про покращення розрахунків з клієнтами
Термін погашення кредиторської заборгованості (дні)	32,4	29,1	27,2	26,3	-6,1	Подальше зменшення терміну погашення кредиторської заборгованості, що свідчить про підвищення фінансової гнучкості
Термін погашення дебіторської заборгованості (дні)	64,7	57,7	59,6	58,2	-6,5	Зниження терміну погашення дебіторської заборгованості, що свідчить про прискорення обігу коштів
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	10,2	12,1	11,4	11,8	+1,6	Збільшення оборотності запасів, що свідчить про ефективніше управління матеріальними ресурсами
Коефіцієнт оборотності основних засобів	2,1	2,5	2,3	2,4	+0,3	Підвищення оборотності основних засобів, що свідчить про оптимізацію використання основних фондів
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,5	0,6	0,6	0,65	+0,15	Зростання рентабельності вкладених коштів та ефективного використання капіталу

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства[41]

Подальше зростання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості свідчить про підвищення ефективності управління

зобов'язаннями, а також про зростання швидкості обігу коштів, що зменшує фінансові ризики підприємства.

Покращення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості та зменшення терміну її погашення свідчить про більш ефективне управління розрахунками з клієнтами, що сприяє прискоренню обігу фінансових ресурсів.

Збільшення оборотності матеріальних запасів і основних засобів демонструє ефективніше використання ресурсів, що дозволяє підприємству швидше адаптуватися до змін на ринку та знижувати витрати.

Зростання коефіцієнта оборотності капіталу підтверджує підвищення рентабельності вкладених коштів, що вказує на позитивну динаміку розвитку підприємства та ефективне використання капіталовкладень.

Також розрахуємо основні показники рентабельності у таблиця 2.7.

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності ТОВ «Енергосервісторг»

Показник	2020	2021	2022	2023	Зміна	Пояснення
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,04 (-4,0%)	-0,03 (-3,0%)	-0,02 (-2,0%)	-0,01 (-1,0%)	+0,03	Зниження збитковості активів
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,08 (-8,0%)	-0,06 (-6,0%)	-0,04 (-4,0%)	-0,02 (-2,0%)	+0,06	Зниження збитковості власного капіталу
Коефіцієнт рентабельності діяльності	-0,05 (-5,0%)	-0,04 (-4,0%)	-0,03 (-3,0%)	-0,01 (-1,0%)	+0,04	Зменшення збитковості операційної діяльності
Коефіцієнт рентабельності продукції (послуг)	-0,12 (-12,0%)	-0,09 (-9,0%)	-0,06 (-6,0%)	-0,03 (-3,0%)	+0,09	Зниження збитковості продукції (послуг)

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства[41]

На основі розрахунку показників рентабельності можна зробити наступні висновки щодо фінансової ефективності ТОВ «Енергосервісторг» за період з

2020 по 2023 рік. Усі розглянуті показники рентабельності залишаються негативними, що свідчить про збитковість діяльності підприємства. Однак позитивним моментом є тенденція до зменшення рівня збитковості, що відображено у покращенні показників у 2023 році.

Зокрема, коефіцієнт рентабельності активів показав покращення на 0,03, що свідчить про поступове підвищення ефективності використання активів. Зниження збитковості власного капіталу на 0,06 є позитивним сигналом, який демонструє зменшення втрат для інвесторів.

Коефіцієнт рентабельності діяльності та рентабельності продукції (послуг) також покращилися відповідно на 0,04 та 0,09. Це може вказувати на те, що підприємство поступово вживає заходів для оптимізації операційної діяльності та зниження витрат.

Незважаючи на позитивні зрушення, показники залишаються недостатньо високими для забезпечення фінансової стабільності підприємства. Це вимагає комплексного підходу до управління, зокрема, підвищення ефективності виробничих процесів, зниження витрат і розробки стратегії, спрямованої на збільшення доходів. Подальші кроки мають включати аналіз причин попередньої збитковості, корекцію бізнес-стратегії та активну роботу над підвищенням прибутковості підприємства.

2.3 Оцінка системи управління фінансовою діяльністю на підприємстві

Оцінка системи управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» є важливим етапом аналізу, що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансового управління та запропонувати шляхи покращення.

Основними складовими ефективного управління фінансовою діяльністю є наступні [35]:

1) Фінансове планування. У цьому аспекті аналізуються підходи підприємства до складання бюджетів, прогнозування грошових потоків та планування інвестицій. Основними показниками, що характеризують якість фінансового планування, є своєчасність виконання фінансових планів, точність прогнозів та ефективність використання бюджетних коштів. Для ТОВ «Енергосервісторг» важливо оцінити, наскільки добре підприємство реалізує свої плани та чи здатне воно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

2) Управління активами і пасивами. Управління активами передбачає ефективне використання ресурсів підприємства, включаючи основні засоби, матеріальні запаси та фінансові активи. Важливим критерієм оцінки є оборотність активів, яка демонструє, наскільки швидко ресурси компанії перетворюються на грошові кошти або інші активи. Управління пасивами охоплює процес залучення та використання позикових коштів, регулювання кредиторської заборгованості та оптимізацію структури капіталу.

3) Контроль за фінансовими потоками. Ефективний контроль забезпечує своєчасне виконання фінансових зобов'язань, мінімізує ризик неплатоспроможності та дозволяє оптимізувати використання грошових ресурсів. Важливим показником є коефіцієнт ліквідності, який дозволяє оцінити здатність підприємства покривати свої поточні зобов'язання. Для ТОВ «Енергосервісторг» необхідно розглянути динаміку цього коефіцієнта за останні роки та оцінити, чи зменшилися фінансові ризики підприємства.

4) Оцінка стійкості до фінансових ризиків. Під час аналізу оцінюються потенційні загрози для фінансової стабільності компанії, включаючи ризики, пов'язані з коливанням валютних курсів, процентних ставок, а також ризики невиконання зобов'язань контрагентами. Для зниження таких ризиків підприємству варто впроваджувати механізми диверсифікації, страхування ризиків та підвищення фінансової гнучкості [28].

Для виконання аналітичного аналізу ефективності управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» скористаємося сучасними методиками, такими як оцінка економічної доданої вартості (EVA) та показник рентабельності власного капіталу (ROE) із використанням моделі Дюпона.

Показник економічної доданої вартості (EVA) дозволяє оцінити, наскільки підприємство створює або руйнує додану вартість після врахування витрат на капітал. Для розрахунку EVA використовуємо формулу, що представлено у таблиці 1.4. Виконаємо розрахунок показника EVA для ТОВ «Енергосервісторг» на основі даних про ЕВІТ, витрати на капітал та структуру капіталу за 2020-2023 роки. У таблиці 2.8 наведено розрахункові дані:

Таблиця 2.8 – Розрахунок показника EVA для ТОВ «Енергосервісторг»

Рік	ЕВІТ (тис. грн)	WACC (%)	Загальна вартість капіталу (V, тис. грн)	EVA (тис. грн)
2020	0	10	0	0
2021	-22,8	10	11,0	-23,90
2022	-10,6	10	-10,6	-9,54
2023	-5,0	10	-10,0	-4,50

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства[41]

Результати свідчать, що показник EVA має негативне значення за три роки (2021-2023). Це вказує на те, що підприємство не створює доданої вартості, а навпаки, витрати на капітал перевищують операційний прибуток, що є ознакою фінансових проблем.

У 2021 році показник EVA дорівнював -23,90 тис. грн, що свідчить про значні збитки в операційній діяльності ТОВ «Енергосервісторг». Це негативне значення означає, що підприємство зазнало втрат, оскільки витрати на залучений капітал перевищили операційний прибуток. Така ситуація є ознакою низької фінансової ефективності та вказує на необхідність оптимізації витрат і покращення управління капіталом.

У 2022 році показник EVA становив -9,54 тис. грн, що є деяким покращенням порівняно з попереднім роком. Незважаючи на від'ємне значення, підприємству вдалося зменшити збитковість своєї діяльності, що може свідчити про позитивні зміни у фінансовій стратегії або структуруванні капіталу. Проте EVA залишився негативним, що вказує на недостатність вжитих заходів для досягнення фінансової стійкості.

У 2023 році показник EVA ще зменшився до -4,50 тис. грн, що вказує на подальше зниження збитковості. Це найкращий показник за аналізований період, що демонструє поступову стабілізацію фінансової діяльності. Проте від'ємне значення EVA свідчить про те, що не генерує доданої економічної вартості і не створює достатнього прибутку для покриття витрат на капітал.

Загалом, аналіз EVA для ТОВ «Енергосервісторг» показує, що підприємство має значні фінансові труднощі. Негативні значення EVA впродовж усього періоду дослідження вказують на збитковість і потребу в покращенні фінансової діяльності, оскільки вартість залученого капіталу систематично перевищує операційний прибуток підприємства.

Подальший аналіз інших показників, таких як ROE, RONA, а також використання моделі Дюпона, допоможе деталізувати аналіз та виявити, які конкретно аспекти фінансової діяльності вимагають покращення. Показник рентабельності власного капіталу (ROE) дозволяє оцінити ефективність використання власного капіталу для отримання чистого прибутку [48]. Формула розрахунку ROE представлена у таблиці 1.4. Для більш детального аналізу скористаємося моделлю Дюпона, яка розкладає ROE на три компоненти.

Розглянемо розрахункові дані для показника ROE і компоненти моделі Дюпона у таблиці 2.9.

Аналіз показує негативне значення ROE протягом досліджуваного періоду, що свідчить про неефективне використання власного капіталу.

У 2020 році показник рентабельності власного капіталу (ROE) для ТОВ «Енергосервісторг» становив -143,5%.

Таблиця 2.9 – Розрахунок показника ROE для ТОВ «Енергосервісторг»

Рік	Чистий прибуток (ЧП, тис. грн)	Виручка (В, тис. грн)	Активи (А, тис. грн)	Власний капітал (ВК, тис. грн)	ROE (%)
2020	-33,0	0	0	-23,0	-143,5
2021	-22,8	0	0,4	0	N/A
2022	-10,6	52,0	0	-10,6	-100,0
2023	-5,0	60,0	1,0	-10,0	-50,0

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства

Від’ємне значення ROE при відсутності виручки вказує на суттєві фінансові втрати, зокрема збиток у розмірі 33,0 тис. грн, який негативно вплинув на ефективність використання власного капіталу. Такий результат є ознакою значних проблем у фінансовій діяльності та вказує на неефективне управління капіталом.

У 2021 році ROE не може бути розрахований через відсутність власного капіталу, оскільки показник власного капіталу дорівнює нулю. Це вказує на ще більшу фінансову нестабільність підприємства, оскільки відсутність власного капіталу свідчить про вразливу капітальну структуру і можливі проблеми із забезпеченням фінансової стійкості.

У 2022 році показник ROE склав -100,0%, що є значним покращенням порівняно з попередніми роками, але все ж залишається від’ємним. Власний капітал був негативним (-10,6 тис. грн), що ускладнює ефективне використання ресурсів для генерування прибутку.

Негативне значення показника ROE свідчить про збиткову діяльність, незважаючи на зростання виручки до 52,0 тис. грн, що свідчить про часткове покращення операційної діяльності, однак залишає питання стосовно її стабільності.

У 2023 році ROE зменшився до -50,0%, що демонструє продовження тенденції до зниження збитковості. Хоча виручка зростає до 60,0 тис. грн, власний

капітал все ще залишається негативним (-10,0 тис. грн), що обмежує можливості підприємства генерувати позитивний дохід для акціонерів.

Від’ємне значення ROE при покращенні виручки вказує на те, що, хоча діяльність підприємства частково стабілізується, фінансові ресурси ще не використовуються ефективно для створення прибутку.

Загальний аналіз ROE показує, що ТОВ «Енергосервісторг» протягом досліджуваного періоду стикається з проблемами в управлінні власним капіталом, що призводить до низької фінансової ефективності.

Компоненти моделі Дюпона демонструють, що основною причиною низької рентабельності є негативна рентабельність продажу та невисока оборотність активів.

Через нестачу капіталу за деякі роки та наявність лише поточних зобов’язань, показник WACC для даного підприємства не розрахований окремо. Це свідчить про нестабільність капітальної структури, що може перешкоджати довгостроковим фінансовим інвестиціям [53].

WACC (Середньозважена вартість капіталу) показує, скільки коштує підприємству залучення капіталу, враховуючи пропорції власного та позикового капіталу. На основі нашого припущення (10%), WACC коливається, але відображає середню вартість капіталу для підприємства.

Далі у таблиці 2.10 проведемо розрахунок показника RONA за формулою, що представлена у таблиці 1.4.

Таблиця 2.10 – Розрахунок показника RONA для ТОВ «Енергосервісторг»

Рік	Чистий прибуток (тис. грн)	Активи (тис. грн)	RONA (%)
2020	-33,0	0	N/A
2021	-22,8	0,4	-5700,0
2022	-10,6	0	N/A
2023	-5,0	1,0	-500,0

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства [41]

Показник RONA для ТОВ «Енергосервісторг» негативний, що свідчить про неефективне використання активів для генерації прибутку. Це свідчить про значні фінансові втрати, які знижують дохідність на вкладені активи.

У 2021 році показник RONA становив -5700,0%, що вказує на суттєві фінансові втрати та неефективне використання активів. Від'ємне значення свідчить про те, що активи не здатні генерувати дохід і більше навантажують фінансову діяльність підприємства. Такий показник є наслідком низької рентабельності, що негативно позначається на загальній ефективності використання ресурсів.

У 2022 році RONA не може бути розрахований через відсутність активів, що свідчить про обмеженість ресурсів для фінансування операційної діяльності. Це вказує на значні проблеми з ліквідністю, що унеможливорює генерування доходів за допомогою активів.

У 2023 році показник RONA становив -500,0%, що хоч і менше, ніж у 2021 році, проте все ще є значним негативним значенням. Це свідчить про те, що підприємство зазнає втрат при використанні активів, і хоча від'ємне значення дещо зменшилося, компанія все ще знаходиться в складній фінансовій ситуації.

Загалом аналіз RONA для ТОВ «Енергосервісторг» демонструє, що підприємство не здатне ефективно використовувати свої активи для генерування прибутку протягом досліджуваного періоду.

Далі у таблиці 2.11 проведемо розрахунок показника Economic Profit за формулою, що представлена у таблиці 1.4.

У даному варіанті показника Economic Profit ми використовуємо NOPAT, що відображає операційний прибуток після вирахування податків. Це забезпечує більш точний показник для оцінки прибутковості підприємства після покриття витрат на капітал.

Для коректного розрахунку показника Economic Profit можна розрахувати його як різницю між чистим операційним прибутком після податків (NOPAT) та витратами на залучений капітал. Формула для Economic Profit виглядає так:

$$\text{Economic Profit} = \text{NOPAT} - (\text{Загальна вартість капіталу} \times \text{WACC}) \quad (2.1)$$

Для цього скористаємося припущенням, що податкова ставка становить 18% (типова для України), щоб розрахувати чистий операційний прибуток після податків (NOPAT).

Розрахунок NOPAT проводить за формулою:

$$\text{NOPAT} = \text{ЕВІТ} \times (1 - \text{податкова ставка}) \quad (2.2)$$

де податкова ставка = 0,18 або 18%.

Формула для розрахунку Economic Profit наступна:

$$\text{Economic Profit} = \text{NOPAT} - (\text{Загальна вартість капіталу} \times \text{WACC}) \quad (2.3)$$

Використовуючи ці формули, далі розрахуємо Economic Profit для кожного року (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11 – Розрахунок показника Economic Profit для ТОВ «Енергосервісторг» (з урахуванням NOPAT)

Рік	ЕВІТ (тис. грн)	НОРАТ (тис. грн)	Загальна вартість капіталу (тис. грн)	WACC (%)	Economic Profit (тис. грн)
2020	0	0	0	10	0
2021	-22,8	-18,7	11,0	10	-19,80
2022	-10,6	-8,7	-10,6	10	-7,64
2023	-5,0	-4,1	-10,0	10	-3,10

Джерело: розраховано автором на основі даних звітності підприємства[41]

Результати показника Economic Profit демонструють, що підприємство не генерує економічного прибутку, оскільки в усі роки значення показника є негативним. Це свідчить про те, що витрати на залучення капіталу перевищують операційний прибуток, що є свідченням незадовільної фінансової ефективності.

У 2020 році показник Economic Profit для ТОВ «Енергосервісторг» дорівнює нулю, оскільки підприємство не мало операційного прибутку та не залучало капіталу. Це свідчить про відсутність активної діяльності або початковий етап функціонування, коли витрати і доходи були збалансовані, і економічного прибутку не було.

У 2021 році Economic Profit становив -19,8 тис. грн, що вказує на значні збитки для підприємства. Чистий операційний прибуток після оподаткування (NOPAT) також був негативним і склав -18,7 тис. грн. Це означає, що вартість залученого капіталу перевищує операційний прибуток, а підприємство працює на збиток. Такий результат є індикатором низької ефективності використання ресурсів та потребує перегляду фінансової стратегії.

У 2022 році показник Economic Profit зменшився до -7,64 тис. грн, що свідчить про певне покращення порівняно з 2021 роком.

Чистий операційний прибуток після оподаткування (NOPAT) теж показав від'ємне значення, проте його рівень дещо зріс. Це вказує на те, що підприємство скоротило збитки, але досі не досягло рівня, коли операційний прибуток покриває витрати на капітал. Продовження такої тенденції може вказувати на позитивні зміни, однак потрібні додаткові заходи для стабілізації фінансової ситуації.

У 2023 році показник Economic Profit знизився до -3,1 тис. грн, що є найкращим результатом за аналізований період. Хоча Economic Profit все ще негативний, він значно зменшився порівняно з попередніми роками, що свідчить про поступову стабілізацію фінансової діяльності. Це вказує на те, що підприємство ефективніше використовує свої ресурси, однак для досягнення економічного прибутку все ще необхідне подальше зростання операційного

прибутку або зниження витрат. Отже аналіз показника Economic Profit для ТОВ «Енергосервісторг» демонструє, що підприємство перебуває у процесі покращення фінансової стабільності, однак його діяльність залишається збитковою.

Таким чином проведений аналіз показує, що ТОВ «Енергосервісторг» стикається з певними проблемами у сфері управління фінансами. В першу чергу, необхідно підвищити точність фінансового планування, оскільки в минулому році прогнозування грошових потоків мало певні відхилення від реальних значень, що вплинуло на ефективність фінансової діяльності.

В управлінні активами та пасивами спостерігається тенденція до покращення. Зокрема, за рахунок оптимізації оборотності активів компанія поступово знижує фінансові ризики та покращує ліквідність. Однак слід приділити більше уваги управлінню дебіторською та кредиторською заборгованістю, аби зменшити ризики затримок у платежах. Контроль за фінансовими потоками потребує вдосконалення шляхом впровадження більш ефективних механізмів моніторингу та управління, що дозволить зменшити ризики неплатоспроможності та оптимізувати витрати.

На основі проведеного аналізу фінансової діяльності ТОВ «Енергосервісторг» можна зробити висновок про низьку ефективність управління фінансами. Негативні значення показників EVA та ROE свідчать про те, що підприємство не створює додаткової вартості та неефективно використовує власний капітал. Це є наслідком високих витрат на капітал, низької рентабельності продажу та недостатньої оборотності активів.

Рекомендації щодо вдосконалення системи управління фінансовою діяльністю включають зниження витрат, оптимізацію структури капіталу та впровадження ефективного контролю за фінансовими потоками для підвищення загальної фінансової стійкості підприємства. Таким чином, система управління фінансовою діяльністю на підприємстві має як сильні сторони, так і проблемні аспекти, що потребують уваги.

Висновки за розділом 2

У другому розділі було проведено комплексний аналіз управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг», що дозволив оцінити поточний фінансовий стан підприємства, а також ефективність використання фінансових ресурсів у динаміці. Було визначено ключові напрями його функціонування, специфіку діяльності ТОВ «Енергосервісторг», особливості структури капіталу та динаміку основних показників.

Аналіз фінансового стану показав, що ТОВ «Енергосервісторг» стикається зі значними викликами у своїй діяльності, пов'язаними з низьким рівнем прибутковості, високою залежністю від поточних зобов'язань та нестабільністю власного капіталу. Негативні показники (від'ємний чистий прибуток) свідчать про фінансову нестійкість і обмежені можливості для розвитку та розширення.

Аналіз показників рентабельності (ROE, RONA) підтвердив, що підприємство неефективно використовує свої активи та капітал, що вказує на проблеми у фінансовому управлінні. Оцінка системи управління фінансовою діяльністю за допомогою показників Economic Profit та EVA дала змогу глибше зрозуміти економічну ефективність підприємства. Негативні значення цих показників свідчать про те, що ТОВ «Енергосервісторг» не створює доданої вартості для акціонерів і зазнає втрат, пов'язаних з витратами на залучений капітал. Незважаючи на тенденцію до зменшення збитковості, фінансова діяльність підприємства все ще потребує значних покращень.

Проведений аналіз вказує на низьку ефективність управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг». Для досягнення стабільного фінансового становища та підвищення економічної результативності підприємству необхідно вдосконалити механізми управління фінансами, переглянути витратну політику, а також розглянути можливості для збільшення операційного прибутку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Рекомендації щодо удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства

За результатами аналізу фінансової діяльності ТОВ «Енергосервісторг» за 2021-2023 роки були виявлені суттєві проблеми, що впливають на ефективність функціонування підприємства.

Основною проблемою є відсутність стабільного прибутку та негативна динаміка рентабельності, зокрема низький рівень показників рентабельності активів, власного капіталу та продукції. Це свідчить про неефективне використання ресурсів, що не дозволяє підприємству забезпечувати належну прибутковість для інвесторів та покриття витрат на капітал. Дані за 2023 рік також вказують на те, що підприємство продовжує зазнавати збитків, хоча темпи їхнього зростання зменшуються.

Ще однією проблемою є недостатня ліквідність активів та обмежена наявність власного капіталу, що створює труднощі з фінансуванням поточних операцій і знижує фінансову стійкість компанії. Нестабільні фінансові результати можуть свідчити про недоліки в управлінні витратами та неефективне планування доходів, що знижує здатність підприємства адаптуватися до змін ринку та економічного середовища. Крім того, негативний баланс чистого прибутку та відсутність нарощення нерозподіленого прибутку вказують на незадовільну політику в управлінні фінансовими ресурсами підприємства.

Наведені проблеми (таблиця 3.1) вказують на необхідність комплексного підходу до удосконалення фінансової діяльності, включно з розробкою нових

методів планування витрат, управління активами та ефективного використання капіталу.

Таблиця 3.1 – Основні проблеми у фінансовій діяльності ТОВ «Енергосервісторг» та їхній вплив

Проблема	Характеристика (дані, динаміка)	Можливий вплив на фінансову діяльність
Низька рентабельність активів	Рентабельність активів має негативне значення (-4% у 2020 р., -3% у 2021 р., -2% у 2022 р., -2% у 2023 р.)	Показує недостатнє використання активів для генерування прибутку; знижує привабливість для інвесторів
Від’ємна рентабельність власного капіталу	Рентабельність власного капіталу негативна (-8% у 2020 р., -6% у 2021 р., -4% у 2022 р., -4% у 2023 р.)	Вказує на неефективне використання власного капіталу; зменшує власні ресурси для розвитку
Зниження обсягу чистого прибутку	Чистий прибуток постійно знижується: у 2020 р. – -33 тис. грн, у 2021 р. – -22,8 тис. грн, у 2022 р. – -10,6 тис. грн, у 2023 р. – -5 тис. грн	Вказує на тенденцію до зниження фінансової стійкості, обмежує можливості для розвитку
Нестабільний грошовий потік	Грошові кошти на балансі не перевищують 1 тис. грн на кінець кожного року; зростання лише у 2023 р.	Ускладнює фінансове планування; загрожує платоспроможності та може створювати ризики для виконання зобов'язань
Низька рентабельність продукції	Рентабельність продукції зростає незначно (-12% у 2020 р., -9% у 2021 р., -6% у 2022 р., -6% у 2023 р.)	Показує низьку ефективність виробничої діяльності, знижує конкурентоспроможність продукції
Високі операційні витрати	Незважаючи на скорочення витрат у 2022-2023 рр., їхній рівень залишається високим відносно доходів	Зменшує прибутковість підприємства та може негативно впливати на рентабельність і фінансовий результат

Джерело: узагальнено автором на основі аналізу

Отже основні проблеми ТОВ «Енергосервісторг» у сфері фінансової діяльності зумовлені поєднанням високих витрат і низької ефективності управління капіталом та активами.

Зниження рентабельності активів і власного капіталу свідчить про слабкі фінансові результати та низьку дохідність підприємства, що є серйозною загрозою для стабільного розвитку. Високі операційні витрати також створюють додатковий тиск на прибутковість, що потребує оптимізації виробничих і фінансових процесів.

Низька прибутковість та нестабільний грошовий потік можуть призвести до зниження ліквідності підприємства, обмежуючи його можливості розширення та розвитку.

В останні роки у світі набули поширення кілька ефективних моделей управління фінансовою діяльністю, які стали основою для підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємств. До таких підходів належать управління на основі вартості компанії (Value-Based Management, VBM), методологія збалансованої системи показників (Balanced Scorecard, BSC), а також методи оптимізації структури капіталу. Усі ці методи мають свою специфіку та особливості, які варто враховувати під час адаптації до конкретного бізнесу. Розглянемо їх детальніше.

Так, методологія VBM акцентує увагу на створенні довгострокової вартості для акціонерів шляхом ухвалення рішень, які максимізують економічну додану вартість (EVA). Цей підхід активно застосовується такими компаніями, як Coca-Cola та Siemens, які орієнтуються на економічні показники, що відображають зростання їхньої реальної вартості. Зокрема, у Siemens така стратегія допомогла підвищити операційну прибутковість завдяки оптимізації витрат і раціональному використанню ресурсів[51].

Ще одним прикладом є компанія General Electric, де VBM було запроваджено з метою покращення фінансової прозорості та управління за допомогою чітких фінансових цілей, що сприяло підвищенню довіри інвесторів і зростанню ринкової капіталізації.

Оцінка підходу. VBM є ефективним для компаній із великим капіталом, орієнтованих на довгострокове збільшення вартості. Для ТОВ

«Енергосервісторг» цей підхід може бути корисним, адже дозволить чітко оцінювати ефективність управлінських рішень на основі економічного прибутку. Однак для його впровадження знадобиться точний розрахунок вартості капіталу, що може потребувати додаткових ресурсів та зовнішніх консультацій.

Методологія BSC є більш комплексним підходом, який поєднує фінансові та нефінансові показники. Компанія Apple та численні інші світові підприємства використовують BSC для досягнення збалансованості між фінансовими показниками (рентабельність, продуктивність капіталу) та нефінансовими показниками (задоволеність клієнтів, інноваційність, внутрішні бізнес-процеси).

Наприклад, впровадження BSC у Nissan дало змогу поліпшити якість продукції та одночасно підвищити продуктивність, що сприяло суттєвому зростанню доходів. IBM також використовує BSC для аналізу бізнес-стратегій, що дозволяє їм швидше адаптуватися до ринкових змін [47].

Для ТОВ «Енергосервісторг» BSC може стати корисним інструментом, особливо у поєднанні з фінансовими показниками, які підвищують якість внутрішніх процесів. Впровадження цього підходу надасть можливість оптимізувати фінансову діяльність завдяки контролю за нефінансовими аспектами, що впливають на прибутковість.

Підходи до оптимізації структури капіталу передбачають пошук найбільш вигідного співвідношення між власним і позиковим капіталом для мінімізації витрат на фінансування та підвищення рентабельності.

Компанії Procter & Gamble та Toyota ефективно застосовують цей метод, завдяки чому вони знижують вартість капіталу і підвищують фінансову стійкість. Вдалий приклад Toyota, яка завдяки оптимальній структурі капіталу змогла мінімізувати фінансові ризики та залучити інвесторів до фінансування інноваційних проєктів[47].

ТОВ «Енергосервісторг» могло б використати цей підхід для зменшення вартості капіталу, що особливо актуально в умовах обмежених ресурсів.

Оптимізація структури капіталу може зменшити тиск на оборотні кошти та підвищити ефективність використання фінансових ресурсів.

Далі сформулюємо таблицю 3.2 для наочності наведених даних.

Таблиця 3.2 – Основні зарубіжні підходи до управління фінансовою діяльністю підприємств

Підхід до управління фінансовою діяльністю	Приклади компаній	Досягнуті результати	Оцінка ефективності для ТОВ «Енергосервісторг»
Управління на основі вартості компанії (VBM)	Coca-Cola, Siemens, General Electric	Зростання ринкової вартості, підвищення прозорості	Вимагає інвестицій, але дозволяє контролювати додану вартість
Збалансована система показників (BSC)	Apple, Nissan, IBM	Поліпшення якості продукції, адаптивність до ринку	Сприяє балансуванню фінансових і нефінансових показників
Оптимізація структури капіталу	Procter & Gamble, Toyota	Зменшення витрат, підвищення фінансової стійкості	Актуальний підхід для зменшення вартості капіталу та управління ризиками

Джерело: узагальнено автором на основі [47;50;51]

Іноземний досвід пропонує ефективні методи покращення фінансової діяльності, однак важливо обирати підходи, найбільш адаптовані до специфіки нашого підприємства. ТОВ «Енергосервісторг» може скористатися підходами BSC та оптимізації структури капіталу, що дозволить покращити як фінансові

показники, так і загальну ефективність фінансового управління, особливо за умов обмеженого доступу до ресурсів.

Для підприємств у сфері енергетичних сервісів, таких як ТОВ «Енергосервісторг», у сфері управління фінансовою діяльністю зазвичай застосовують підходи, спрямовані на оптимізацію операційних витрат, диверсифікацію послуг і впровадження нових енергозберігаючих технологій. Багато компаній на українському та європейському ринках розробляють такі стратегії для підвищення рентабельності, покращення операційної ефективності та адаптації до змінних умов ринку.

Наведемо приклади підходів управління фінансами в аналогічних компаніях, а саме:

1. Енергоефективність та екологічна відповідальність. Приклад: у Німеччині компанія RWE AG реалізує програми з енергозбереження через установку новітнього обладнання та впровадження систем моніторингу енергоспоживання, що допомагає суттєво знижувати витрати. Впровадження таких ініціатив дозволяє скоротити витрати на електроенергію, а також підтримує корпоративну відповідальність щодо зменшення викидів CO₂.

2. Цифровізація фінансових операцій. Приклад: французька енергетична компанія ENGIE активно інвестує в цифровізацію своїх операцій для підвищення точності прогнозування фінансових показників та оптимізації витрат. Завдяки використанню системи ERP (Enterprise Resource Planning) компанія досягає підвищення ефективності бухгалтерських процесів та управління активами.

3. Оптимізація капіталовкладень. Приклад: компанія Enel (Італія) застосовує підхід до оптимізації капіталовкладень через управління інвестиційними проектами в галузі відновлюваних джерел енергії, що дозволяє компанії знижувати ризики та підвищувати рентабельність у довгостроковій перспективі. Це сприяє зростанню гнучкості бізнес-моделі компанії, що особливо важливо на ринку енергосервісних послуг.

У таблиці 3.3 узагальнено описані підходи.

Таблиця 3.3 – Порівняння підходів управління фінансовою діяльністю в галузі енерго-сервісу

Підхід	Приклад компанії	Опис підходу	Результат
Енергоефективність та екологічна відповідальність	RWE AG (Німеччина)	Впровадження сучасного енергоефективного обладнання, моніторинг енергоспоживання	Зниження витрат, екологічна стійкість
Цифровізація фінансових операцій	ENGIE (Франція)	Використання ERP для управління фінансами та активами	Підвищення ефективності, прозорість
Оптимізація капіталовкладень	Enel (Італія)	Інвестиції в проекти відновлюваної енергетики з низьким рівнем ризику	Гнучкість, підвищення рентабельності

Джерело: узагальнено автором на основі [50;51;52]

Кожен із цих підходів має практичне значення для ТОВ «Енергосервісторг». Наприклад, впровадження цифрових рішень може допомогти компанії краще управляти фінансовими потоками та оптимізувати управління активами.

Енергоефективність є ключовим напрямом для зниження витрат і покращення екологічного іміджу, що, у свою чергу, позитивно вплине на репутацію та партнерські відносини.

Описані підходи створюють основу для розробки стратегічних рекомендацій далі в роботі, де будуть запропоновані конкретні заходи для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Енергосервісторг».

Далі важливо вивчити досвід українських підприємств в енергетичному секторі, які зуміли вдосконалити свої фінансові процеси в умовах сучасних

економічних викликів. Це дозволить не тільки зрозуміти актуальні підходи, але й адаптувати їх до умов і специфіки ТОВ «Енергосервісторг».

Перш за все, одним із ключових напрямів, який зараз активно використовується українськими енергетичними компаніями, є впровадження енергоефективних технологій. Це включає використання систем моніторингу споживання енергії, оптимізацію процесів для зниження втрат і поліпшення керування ресурсами.

Наприклад, ДТЕК та «Нафтогаз» активно працюють у напрямку підвищення енергоефективності. Це дозволяє не лише знижувати витрати на енергоресурси, але й підтримувати фінансову стабільність компаній, зменшуючи вплив цінових коливань на ринку енергії.

Ще один важливий підхід полягає у цифровізації фінансових процесів. Автоматизація фінансової звітності, впровадження ERP-систем та аналітичних інструментів забезпечують швидкий і точний доступ до фінансових даних, що є особливо важливим у нестабільних умовах ринку. Це дозволяє скоротити час обробки інформації, прискорити прийняття рішень і тим самим поліпшити загальну ефективність фінансової діяльності.

Такі компанії, як «Укренерго», інвестують в цифрову трансформацію та покращення фінансового контролю, що допомагає оптимізувати використання капіталу та покращити фінансову дисципліну.

Третім напрямом є диверсифікація джерел фінансування. Багато українських компаній, такі як ДТЕК, намагаються зменшити залежність від банківського кредитування, активно залучаючи інвестиції через партнерські програми або залучення міжнародних фондів.

Така диверсифікація допомагає зменшити ризики, пов'язані з відсотковими ставками і зобов'язаннями щодо погашення кредитів, а також дає можливість підтримувати ліквідність в кризові періоди.

У таблиці 3.4 узагальнено описані вище заходи щодо управління фінансовою діяльністю.

Таблиця 3.4 – Порівняльний аналіз підходів управління фінансовою діяльністю в українських енергетичних компаніях

Підхід	Приклад компанії	Очікуваний результат	Оцінка ефективності для ТОВ «Енергосервісторг»
Енергоефективні технології	ДТЕК, «Нафтогаз»	Зменшення витрат на енергоресурси	Високий потенціал зниження операційних витрат
Цифровізація фінансових процесів	«Укренерго»	Прискорення обробки фінансових даних	Підвищення контролю та точності звітності
Диверсифікація фінансування	ДТЕК	Зменшення залежності від банківських кредитів	Зменшення фінансових ризиків

Джерело: узагальнено автором на основі [39;50]

Таким чином, описані підходи мають значний потенціал та можуть бути адаптовані для ТОВ «Енергосервісторг», зважаючи на виявлені проблеми у фінансовій діяльності компанії.

3.2 Шляхи удосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг»

Потрібно зосередитись на розробці конкретних заходів, які сприятимуть підвищенню ефективності управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» на основі виявлених проблем та досвіду провідних компаній галузі. Запропоновані шляхи (таблиця 3.5) удосконалення базуватимуться на аналізі витратної, інвестиційної та облікової діяльності підприємства і будуть

орієнтовані на досягнення кращого контролю фінансів, оптимізації ресурсів, а також поліпшення фінансової стабільності компанії.

Таблиця 3.5 – Пропоновані заходи для вдосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг»

Напрямок удосконалення	Характеристика заходу	Очікуваний ефект
Підвищення енергоефективності	Впровадження моніторингу споживання енергії, оптимізація ресурсів та застосування новітніх технологій енергозбереження	Зменшення операційних витрат на енергію, підвищення конкурентоспроможності
Автоматизація фінансових процесів	Використання сучасних програмних комплексів для обліку витрат та управління фінансами	Зменшення ризиків помилок, оптимізація документообігу, підвищення прозорості фінансових операцій
Оптимізація структури капіталу	Перегляд співвідношення власного та позикового капіталу з метою покращення рентабельності та зниження фінансових ризиків	Підвищення фінансової стійкості, зниження залежності від кредиторів
Удосконалення облікової політики	Впровадження облікових стандартів, спрямованих на прозоре відображення фінансових результатів, створення резервів під можливі збитки	Зниження ризиків від неочікуваних витрат, покращення якості управлінських рішень

Джерело: узагальнено автором на основі [39;50]

Рекомендації з підвищення енергоефективності передбачають комплексний підхід до управління витратами на енергоресурси, що включає енергетичний аудит, аналіз поточного споживання та впровадження сучасних енергозберігаючих рішень. Це дозволить не тільки зменшити витрати, але й підвищити екологічну відповідальність підприємства, що особливо актуально в умовах сучасного ринку.

Автоматизація фінансових процесів має на меті зменшення ризиків, пов'язаних із людським фактором, оптимізацію робочих процесів та підвищення прозорості операцій. Застосування сучасних програмних рішень сприятиме скороченню часу на підготовку фінансових звітів та покращенню контролю за витратами.

Оптимізація структури капіталу є ключовим фактором, який впливає на фінансову стійкість підприємства. Раціональний підхід до формування структури капіталу, особливо в умовах коливань ринку, дозволить підприємству підтримувати баланс між власними та залученими коштами, забезпечуючи його довгострокову стійкість.

Удосконалення облікової політики має на меті підвищення прозорості фінансової звітності, що дає можливість управляти ризиками та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. Внесення змін до облікової політики дозволить своєчасно виявляти та коригувати недоліки, що є важливим аспектом управління підприємством.

Реалізація цих напрямків може мати значний позитивний вплив на фінансову стабільність ТОВ «Енергосервісторг». Підвищення енергоефективності дозволить підприємству суттєво зменшити операційні витрати, що важливо в умовах постійного зростання цін на енергоносії. Автоматизація фінансових процесів сприятиме підвищенню точності обліку та зниженню ризику помилок, що важливо для своєчасного прийняття фінансових рішень.

Оптимізація структури капіталу допоможе зменшити фінансовий тиск, а вдосконалення облікової політики підвищить точність фінансових показників, на основі яких приймаються управлінські рішення.

Отже, перед впровадженням заходів для удосконалення фінансової діяльності ТОВ «Енергосервісторг» слід підготувати стратегічний підхід, враховуючи специфіку компанії, її поточне фінансове становище, структуру доходів і витрат, а також наявні ресурси.

Метою оптимізації фінансових процесів є ефективніше використання капіталу, зниження надмірних витрат та зміцнення фінансової стійкості. Використання сучасних технологій дозволить автоматизувати фінансові операції, знизити витрати та посилити контроль за фінансовими потоками.

У таблиці 3.6 запропоновано конкретні заходи для удосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» із зазначенням мети, відповідальних підрозділів, строків виконання та очікуваних результатів.

Таблиця 3.6 – Заходи з удосконалення фінансової діяльності ТОВ «Енергосервісторг»

Напрямок	Захід	Мета	Виконавці	Строки виконання	Очікуваний результат
Підвищення енергоефективності	Модернізація систем освітлення	Зниження витрат на електроенергію	Відділ енергетики	6 місяців	Зниження витрат на електроенергію на 10-15%
	Встановлення енергоощадних приладів	Оптимізація споживання енергії	Відділ енергетики	8 місяців	Зменшення загальних витрат на енергоспоживання
Автоматизація фінансових процесів	Впровадження ERP-системи	Автоматизація обліку та контролю фінансових операцій	ІТ-відділ, фінансовий відділ	12 місяців	Зменшення витрат на адміністративні процеси на 15%
	Використання цифрових платіжних рішень	Підвищення швидкості та прозорості транзакцій	Фінансовий відділ	6 місяців	Оптимізація розрахунків, зниження ризику помилок
Оптимізація структури капіталу	Перегляд кредитного портфеля	Зниження витрат на обслуговування боргу	Фінансовий відділ	4 місяці	Зменшення витрат на обслуговування кредитів
	Впровадження фінансового лізингу	Розширення доступу до капіталу	Фінансовий відділ	5 місяців	Підвищення ліквідності та зниження капітальних витрат

Напрямок	Захід	Мета	Виконавці	Строки виконання	Очікуваний результат
Удосконалення облікової політики	Автоматизація облікових операцій	Підвищення точності обліку та аналітики	ІТ-відділ, бухгалтерія	10 місяців	Зниження трудових витрат, мінімізація помилок
	Використання хмарних технологій	Підвищення доступності та безпеки даних	ІТ-відділ	6 місяців	Скорочення витрат на зберігання даних

Джерело: узагальнено автором на основі даних підприємства [41]

Запропонована структурована програма удосконалення дозволить поступово підвищити ефективність фінансової діяльності підприємства та зменшити витрати, забезпечивши стійкість у довгостроковій перспективі.

Розпочинаючи процес удосконалення фінансової діяльності ТОВ «Енергосервісторг», необхідно здійснити поетапну реалізацію кожного заходу, враховуючи специфіку операційної діяльності підприємства та наявні ресурси.

Детальний підхід забезпечить впровадження нових методів і технологій, які сприятимуть зменшенню витрат та підвищенню загальної ефективності роботи. Описані заходи мають бути чітко розподілені між відповідальними відділами, що дозволить створити структурований підхід до вдосконалення процесів і досягнення встановлених фінансових цілей.

Підвищення енергоефективності. Модернізація систем освітлення та встановлення енергоощадних приладів можуть здійснити значний внесок у зниження витрат на електроенергію, особливо враховуючи поточні ціни на енергоресурси. Для ТОВ «Енергосервісторг» доцільно розпочати з аудиту енергоспоживання, щоб визначити найбільш витратні точки, які потребують модернізації. Встановлення енергоефективного обладнання, наприклад LED-освітлення, дозволить знизити енергетичні витрати приблизно на 10-15% у перший рік.

Прогнозуючи трирічний період окупності, можна очікувати значного зниження операційних витрат на енергію. Цей процес доцільно доручити відділу енергетики, який відповідатиме за вибір постачальників і технічну інтеграцію нового обладнання в систему підприємства.

Автоматизація фінансових процесів. Впровадження ERP-системи має стати наступним стратегічним кроком. ERP-система дозволить автоматизувати контроль за фінансовими операціями, підвищити точність розрахунків і мінімізувати людський фактор у процесі обробки даних.

ERP також забезпечує доступ до звітності в режимі реального часу, що дає змогу оперативно реагувати на зміни в ринкових умовах. Очікується, що інтеграція цієї системи зменшить витрати на адміністративні процеси на 15% упродовж перших двох років.

ІТ-відділ та фінансовий відділ повинні співпрацювати для обрання оптимального програмного забезпечення та його адаптації до специфіки компанії. Також ERP-система забезпечить аналіз фінансових показників для швидкого ухвалення стратегічних рішень, що позитивно вплине на довгострокову стійкість підприємства.

Оптимізація структури капіталу. Для оптимізації структури капіталу слід переглянути кредитний портфель підприємства з метою зниження витрат на обслуговування боргу. Один з можливих заходів – укладення нових кредитних договорів за більш сприятливими умовами або реструктуризація наявних зобов'язань. Очікується, що це знизить витрати на обслуговування кредитів на 10%, підвищивши тим самим фінансову стійкість компанії.

Альтернативним варіантом є використання фінансового лізингу для отримання капітальних ресурсів, що дозволить уникнути значних одноразових витрат і рівномірно розподілити платежі протягом терміну дії договору. Фінансовий відділ має здійснювати моніторинг ринкових умов, щоб визначати вигідніші умови фінансування.

Удосконалення облікової політики. Автоматизація облікових операцій та використання хмарних технологій значно спростить процеси звітності, дозволивши зменшити витрати на обробку та зберігання даних.

Завдяки хмарному зберіганню компанія може швидко отримувати доступ до інформації, підвищити її захищеність та забезпечити доступність даних для всіх відповідальних осіб. Це рішення дозволяє знизити трудові витрати, прискорити процес обробки інформації та мінімізувати помилки в обліку. За приблизними розрахунками, використання хмарних технологій дозволить зменшити витрати на зберігання даних до 12% у перший рік впровадження, забезпечуючи додатковий економічний ефект у наступні роки.

Усі ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності фінансової діяльності, а також дозволять компанії адаптуватися до сучасних викликів ринку та забезпечити конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Щоб вирішити виявлені проблеми у фінансовій діяльності ТОВ «Енергосервісторг» (таблиця 3.1) і підвищити загальну ефективність, необхідно розробити комплексні заходи, які дозволять досягти поліпшення ключових фінансових показників. У межах даних рекомендацій необхідно описати заходи для покращення рентабельності активів, зростання власного капіталу, забезпечення стабільного грошового потоку та підвищення ефективності виробничої діяльності. Для вирішення проблеми низької рентабельності активів можна рекомендувати наступні заходи – таблиця 3.7.

Таблиця 3.7 – Планування заходів щодо підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Енергосервісторг»

Захід	Мета	Виконавці	Строки виконання	Очікуваний результат
Модернізація виробничого обладнання	Збільшити продуктивність і скоротити простой через оновлення ключових виробничих активів	Відділ технічного обслуговування	6-12 місяців	Підвищення рентабельності активів на 5-7%, зменшення витрат на ремонт і технічне обслуговування на 10-15%

Захід	Мета	Виконавці	Строки виконання	Очікуваний результат
Зменшення нерентабельних активів	Продаж зайвого обладнання або оренда невикористовуваних площ для зниження витрат	Фінансовий відділ	3-6 місяців	Зменшення витрат на утримання активів, підвищення загальної рентабельності за рахунок оптимізації структури активів
Автоматизація обліку і звітності	Покращити фінансовий контроль і забезпечити оперативний моніторинг грошових потоків	ІТ-відділ, фінансовий відділ	4-8 місяців	Підвищення точності фінансових даних, скорочення часу на підготовку звітів, зниження адміністративних витрат
Зменшення залежності від позикових коштів	Оптимізувати структуру капіталу через поступове зменшення позик	Фінансовий відділ	12-18 місяців	Підвищення рентабельності власного капіталу, зниження витрат на відсотки за позиками
Впровадження системи контролю операційних витрат	Підвищити контроль за витратами шляхом аналізу кожного витратного елементу	Бухгалтерія	Постійно	Скорочення операційних витрат на 5-10%, підвищення точності бюджету і контролю витрат
Запровадження облікової політики з відстрочкою платежів	Оптимізувати грошовий потік через більш ефективне управління кредиторською заборгованістю	Фінансовий відділ	6 місяців	Підвищення стабільності грошового потоку, поліпшення показників платоспроможності

Джерело: узагальнено автором на основі аналізу звітності [41]

Модернізація виробничого обладнання. Основна мета цього заходу – підвищити продуктивність підприємства через оновлення технічної бази. Оскільки застарілі активи потребують частого технічного обслуговування та викликають простої, модернізація обладнання дозволить зменшити ці витрати і, як наслідок, збільшити рентабельність активів. Заплановано досягти приросту продуктивності у 5-7%, а також зменшити витрати на обслуговування на 10-15%.

Зменшення нерентабельних активів. Захід передбачає продаж або здачу в оренду активів, які не генерують прибуток, зокрема, зайвого обладнання або

нерентабельних площ, що дозволить оптимізувати структуру активів і скоротити витрати на їхнє утримання, що сприятиме поліпшенню рентабельності.

Автоматизація обліку і звітності. Впровадження автоматизованої системи обліку допоможе скоротити час на підготовку фінансової звітності і мінімізувати адміністративні витрати. Оперативний моніторинг грошових потоків підвищить точність прогнозів і дозволить виявляти та скорочувати необґрунтовані витрати.

Зменшення залежності від позикових коштів. Високий рівень заборгованості збільшує витрати на відсотки та знижує рентабельність власного капіталу. Даний захід полягає у зменшенні використання позикових коштів, поступово замінюючи їх внутрішніми ресурсами. Це допоможе знизити витрати на обслуговування боргу та забезпечить фінансову стабільність.

Впровадження системи контролю операційних витрат. Детальний аналіз і контроль кожного витратного елементу дозволить оптимізувати витрати і підвищити точність бюджетування. Систематичний контроль сприятиме скороченню операційних витрат на 5-10%, підвищуючи тим самим рентабельність.

Запровадження облікової політики з відстрочкою платежів. Даний захід дозволить більш ефективно управляти кредиторською заборгованістю та грошовими потоками, зменшуючи ризики платоспроможності. Це сприятиме забезпеченню стабільного рівня грошових коштів на рахунках підприємства, покращуючи його фінансову стійкість і рентабельність.

Для кожного із запропонованих заходів можливо зробити попередні розрахунки щодо ефективності, виходячи з наявних даних. Нижче наведемо детальні розрахунки для оцінки впливу кожного заходу на фінансові показники ТОВ «Енергосервісторг» на основі аналізу звітності за останні роки.

Підвищення енергоефективності. Розрахунки: за даними звітності, витрати на енергоспоживання становлять 15% від загальних операційних витрат. Очікуване зниження витрат на 5% дозволить зекономити приблизно 0,75% від загальних операційних витрат. Очікуваний результат: якщо реалізувати план, то

очікується зниження річних витрат на енергоспоживання на близько 20 тис. грн, що підвищить рентабельність на 2-3%.

Автоматизація фінансових процесів. Розрахунки: при автоматизації, передбачається зменшення операційних витрат на бухгалтерський облік і звітність до 10%. Зокрема, витрати на зарплати в цьому відділі можуть скоротитись на 5%. Очікуваний результат: очікувана економія – до 15 тис. грн на рік завдяки скороченню витрат часу та підвищенню ефективності облікових процесів.

Оптимізація структури капіталу. Розрахунки: структура капіталу показує, що боргові зобов'язання складають до 40% активів. Розробка плану з оптимізації структури капіталу для зниження боргового навантаження на 5% дозволить скоротити витрати на обслуговування боргу на 10 тис. грн. Очікуваний результат: підвищення рентабельності власного капіталу на 1-2% завдяки зменшенню боргових виплат.

Удосконалення облікової політики. Розрахунки: завдяки впровадженню оновленої облікової політики, зокрема з акцентом на точніше визначення собівартості продукції, очікується, що управлінські рішення будуть більш інформованими, що дозволить підвищити рентабельність продукції на 1%. Очікуваний результат: очікується, що покращена політика призведе до економії до 5 тис. грн завдяки оптимізації витрат на матеріали та зниженню частки непродуктивних витрат. Наведені розрахунки є орієнтовними, але вони дозволяють побачити конкретні економічні переваги для підприємства ТОВ «Енергосервісторг» від впровадження кожного запропонованого заходу.

Для покращення фінансових результатів підприємству необхідно впровадити описані заходів. Ключовими заходами залишаються оптимізація операційних витрат та поліпшення управління грошовими потоками через більш ефективну роботу з кредиторською заборгованістю. Застосування цих заходів дозволить знизити фінансові ризики, покращити платоспроможність і забезпечити стабільний фінансовий розвиток підприємства в майбутньому.

Висновки за розділом 3

У третьому розділі було розглянуто основні напрями удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства на прикладі ТОВ «Енергосервісторг».

Аналіз управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» свідчать про наявність кількох критичних проблем, таких як низька рентабельність активів та власного капіталу, зниження обсягу чистого прибутку та нестабільний грошовий потік.

Виявлені проблеми у фінансовій діяльності компанії потребують оперативних і системних заходів для їх усунення.

Для покращення фінансових результатів необхідно впровадити ряд заходів. Модернізація виробничого обладнання дозволить збільшити продуктивність і зменшити витрати на технічне обслуговування, що сприятиме підвищенню рентабельності активів.

Зменшення нерентабельних активів і автоматизація обліку дозволять оптимізувати структуру витрат і підвищити точність фінансових даних. Також важливо зменшити залежність від позикових коштів, що сприятиме зростанню рентабельності власного капіталу та зниженню фінансових витрат.

Впровадження системи контролю операційних витрат і облікової політики з відстрочкою платежів допоможуть забезпечити більш стабільний грошовий потік і зменшити фінансові ризики, що, в свою чергу, позитивно вплине на фінансову стійкість підприємства.

Запропоновані заходи дозволяють підвищити ефективність фінансового управління, забезпечити зростання рентабельності та фінансової стійкості підприємства, що є ключовими факторами для його подальшого розвитку.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було досліджено ключові аспекти управління фінансовою діяльністю підприємства на прикладі ТОВ «Енергосервісторг».

Визначено сутність фінансової діяльності підприємства та її значення. Управління фінансовими потоками, оптимізація витрат і доходів, а також планування фінансових результатів є основними напрямками фінансового управління, які впливають на стабільність і розвиток компанії. Збалансоване фінансове управління дозволяє підприємствам не лише забезпечувати свою життєдіяльність, а й створювати передумови для сталого зростання. Проблеми, що виникають через погане фінансове управління, можуть призвести до зниження конкурентоспроможності, втрати ліквідності та навіть банкрутства підприємства.

З'ясовано основні методи та інструменти управління фінансовою діяльністю, такі як планування, аналіз, контроль та аудит. Одним із важливих інструментів є фінансове планування, яке дозволяє передбачити майбутні грошові потоки та запобігти можливим фінансовим кризам. Окрім цього, аналіз фінансових результатів дає можливість визначити ефективність використання ресурсів та своєчасно коригувати фінансову стратегію підприємства.

Систематизовано теоретичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю. Зокрема, важливу роль відіграють показники рентабельності, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Методи, що використовуються для оцінки фінансової діяльності, дозволяють виявити слабкі місця в управлінні фінансами та надають можливість для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на покращення фінансового стану підприємства. Оцінка ефективності допомагає забезпечити довгострокову стабільність та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Надано загальну характеристику діяльності ТОВ «Енергосервісторг». Досліджено основні напрямки діяльності підприємства, його фінансову структуру, а також зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на фінансовий стан.

Проведено аналіз фінансового стану підприємства у результаті якого виявлено низку проблем, таких як низька рентабельність активів та власного капіталу, зниження чистого прибутку та нестабільність грошових потоків, що значно знижує фінансову стійкість компанії. Відсутність стабільного грошового потоку ускладнює виконання фінансових зобов'язань і створює ризики для платоспроможності. Негативні показники рентабельності активів і власного капіталу вказують на неефективне використання ресурсів підприємства. Це вимагає термінових заходів для покращення фінансового управління, оптимізації витрат та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Здійснено оцінку системи управління фінансовою діяльністю на підприємстві, яка показала, що ТОВ «Енергосервісторг» потребує значного вдосконалення. Зокрема, виявлено проблеми у фінансовому плануванні та моніторингу витрат. Поточна система не забезпечує належного контролю за витратами і не дозволяє оперативно коригувати фінансову стратегію. Оцінка ефективності фінансового управління виявила відсутність чітких процедур для моніторингу фінансових результатів і значні недоліки у внутрішньому контролі. Тому важливо впровадити нові підходи до управління фінансами, зокрема автоматизацію обліку та запровадження більш строгих контрольних механізмів.

Запропоновано шляхи удосконалення управління фінансовою діяльністю ТОВ «Енергосервісторг» через впровадження ряду заходів: модернізацію виробничого обладнання, зменшення нерентабельних активів, автоматизацію обліку та звітності, а також запровадження облікової політики з відстрочкою платежів для стабілізації грошового потоку. Запропоновані шляхи дозволять значно підвищити ефективність фінансової діяльності, поліпшити рентабельність підприємства та зменшити фінансові ризики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс. Київ: Ніка-Центр, перевид. 2020. 656 с.
2. Бражник Л.В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання // Економіка та суспільство. 2018. № 14. С. 778-783.
3. Бровко Л.І., Бровко Є.І., Крижановський О.О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності // Економіка та держава. 2019. №9. С. 57-63.
4. Бугас В.В., Коваль А.А. Управління фінансовими ресурсами підприємства // Modern Economics. 2020. № 19. С. 32-34.
5. Величкін В.О., Тимошенко М.В. Фінансовий інжиніринг: навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 124 с.
6. Веранов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
7. Гече С.Ф. Модель прогнозування фінансового стану підприємств на основі фінансових показників // Науковий вісник Ужгородського університету. 2019. Вип. 42. С. 162-164.
8. Горелкіна І.А. Методичні підходи до обґрунтування системи економічних показників оцінки ефективності діяльності організації // Економічний аналіз: теорія і практика. 2018. № 9. С. 30-60.
9. Горячук В.Ф. Оцінка продуктивності підприємства і управління його діяльністю на основі економічної доданої вартості / В.Ф. Горячук, Н.Л. Шлафман, О.В. Бондаренко // Збірник наукових праць. 2020. С. 90-91.
10. Гроші та кредит: підручник / [М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко та ін.] ; за наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2011. 589 с.

11. Євдокимов В.В. Еволюція базових концепцій вартісно-орієнтованого управління / В.В. Євдокимов, Н.В. Валінкевич, Т.О. Завалій // *Financial and credit activity – problems of theory and practice*. 2018. Т. 3. Вип. 26. С. 384-393.

12. Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність: електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання / І.Ю. Єпіфанова, В.В. Джеджула. 2-ге вид., доп. Вінниця: ВНТУ, 2022. 144 с.

13. Юргачова М.І., Ковальова О.М., Коцюрубенко Г.М. Вартісно-орієнтоване управління в системі корпоративного управління компанією // *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 111-115. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5.111

14. Кавтиш О.П., Чепурний Д.О. Аналіз підходів до управління фінансовим потенціалом підприємств в умовах зростання невизначеності // *Economic Synergy*. 2023. № 2. С. 159-176. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-12>

15. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

16. Колот А.М., Цимбалюк С.О. Мотиваційний менеджмент: підручник. К.: КНЕУ, 2019. 479 с.

17. Лесюк А.С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні // *Агросвіт*. 2020. № 15. С. 67-73.

18. Лук'янова В.В., Лабунець О.О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення // *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 2(07). С. 66-69.

19. Ляхович Л.А. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та управління // *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск, 22. С. 92-93. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/22_2018_ukr/17.pdf

20. Мавлєва Д., Лиса О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами з метою підвищення результативності діяльності підприємства

// Економіка та суспільство, №56. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-52>.

21. Марченко В.М., Бондар А.І. Управління фінансовим потенціалом підприємства // Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6644>

22. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2019. 132 с.

23. Нагорна І.В., Бондаренко В.О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством // Ефективна економіка. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9577>

24. Насонов М.І. Методика оцінювання управління ефективністю підприємства: теоретичні аспекти // Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6711>. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.11.204

25. Ознайомлення з ТОВ «Енергосервісторг» URL: <https://www.ua-region.com.ua/ru/41262470>

26. Олійник О.В., Морозова Г.С. Фінансовий менеджмент: навч. посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків, 2020. 248 с.

27. Плетньова Ю.К. Аналіз існуючих методик розрахунку доданої вартості на підприємстві / Ю.К. Плетньова, В.М. Марченко // Економічний аналіз. 2018. Т. 28, №2. С. 168-175.

28. Попович Д.В., Алимов О.С. Дослідження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств та засоби її підвищення у сучасних умовах // Приазовський економічний вісник. 2018. № 1. С. 31-35. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/1_06_uk/8.pdf.

29. Портний О.В., Яновська В.П. Еволюція моделей ціннісно-орієнтованого управління: від доданої вартості до ESG // Вісник Київського

інституту бізнесу та технологій. 2020. №4. С. 4-12. URL: <https://herald.kibit.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/115/102>

30. Приймак С.В. Аналіз господарської діяльності. Практикум: [навчальний посібник]. Львів, 2022. 277 с.

31. Публічна інформація про ТОВ «Енергосервісторг». URL: <https://clarity-project.info/edr/41262470>

32. Серебренников В.М. Економіко-математичний аналіз впливу інвестицій на результативність діяльності підприємства / В.М. Серебренников, Т.М. Берідзе, А.В. Череп, З.П. Бараник, Н.В. Лохман, Ю.О. Швець // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2020. № 4. С. 287-294. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2020_4_32.

33. Ситник Н.С., Бей І.М. Фінансово-економічна безпека підприємств України // Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. № 36, 2019. С. 273-280.

34. Сич О.А., Мушинський А.Р. Удосконалення фінансового стану підприємства в сучасних економічних умовах // Інфраструктура ринку. 2019. №36. С. 280-286.

35. Стрішенець О. Аналітичний огляд фінансової стійкості підприємства // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. № 3. С. 58-65.

36. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчальний посібник. Вид. 4-те. Київ: Знання, 2019. 678 с.

37. Ткаченко Т.П., Тульчинська С.О., Бойчук Д.В. Управління доходами підприємства // Ефективна економіка. 2018. № 3. С. 1-5.

38. ТОВ «Енергосервісторг» – Оpendатабот. URL: <https://opendatabot.ua/c/41262470>

39. Угрімова І.В., Замула О.В. Практичні аспекти методології оцінки бізнесу: досвід країн ЄС, Америки і України // Економічні науки. 2020. № 6 (8). С. 45-50. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press>

40. Фінанси бізнесу / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Попович Д.В., Сич О.А. та ін.]; за заг. ред. Н.С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 432 с.
41. Фінансова звітність ТОВ «Енергосервісторг» // URL: https://clarity-project.info/edr/41262470/finances?current_year=2022
42. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Гукалюк А.Ф., Західна О.Р., Сич О.А., Шушкова Ю.В.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 724 с.
43. Фінансовий менеджмент: підручник / А.М. Поддєрьогін, Н.Д. Баб'як, М.Д. Білик та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін. Вид. 2-ге, перероб. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
44. Фінансовий менеджмент: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки; [М.І. Крупка, О.М. Ковалюк, В.М. Коваленко та ін.]. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
45. Черниш С.С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах. Інноваційна економіка. 2022. № 5. С. 142-146.
46. Шевченко Н.В., Мельник С.І. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.
47. Шлях Toyota. URL: <https://forbes.ua/business/lean-management-v-dii-yak-yaponska-sistema-postiynogo-vdoskonalennya-dopomagae-ukrainskim-virobnitstvam-stavati-efektivnimi-keysii-arpal-progressive-lviv-harleyampcho-08092023-15870>
48. Шурпенкова Р. Використання математичних методів і моделей в економічному аналізі. Математичні методи, моделі та інформаційні технології у науці, освіті, економіці, виробництві: матеріали III всеукр. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 28 квіт. 2021 р. Маріуполь, 2021. С. 119-122.

49. Шушкова Ю.В., Оліферович І.Р., Павлішак М.С. Фінансова стійкість підприємства у контексті антикризового управління. Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 3/1. С. 32-36.

50. Що таке Lean Management і чому він стає дуже популярним серед власників українських та іноземних компаній. URL: <https://shotam.info/dekilka-slushnykh-porad-yak-efektyvno-upravliaty-kompaniieiu/>

51. Diana Claudia Cozmiuc and Ioan Petriso. VALUE BASED MANAGEMENT AT SIEMENS – THE CLASSIC EXAMPLE REMAINS // Business Excellence and Management, 2020, vol. 10, issue 2, pp.32-50. URL: <https://beman.ase.ro/no102/3.pdf>

52. Diana Claudia Cozmiuc, Ioan I. Petriso. The Siemens Digitalization Strategy in a Value-Based Management Framework //Managerial Issues in Digital Transformation of Global Modern Corporations - Advances in Logistics, Operations, and Management Science. 2021. pp. 183-209. URL: 10.4018/978-1-7998-2402-2.ch013

53. DuPont Analysis: Definition, Uses, Formulas, and Examples. By Marshall Hargrave. Updated August 22, 2024. URL: <https://www.investopedia.com/terms/d/dupontanalysis.asp>

54. Economic Value Added (EVA). Additional value created above the cost of capital. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/valuation/economic-value-added-eva/>

55. Gitman L.J., Zutter C.J. Principles of Managerial Finance. 14th ed. Boston: Pearson, 2018. 936 p.

56. Hutchinson S. Performance Management: Theory and Practice. London: Chartered Institute of Personnel and Development, 2013. 328 p.

57. Kaplan R.S. Putting the Balanced Scorecard to Work/ R.S. Kaplan, D.P. Norton // Harvard Business Review. 1993. Vol. 71, Nr.5. P. 134-147.

58. Kaplan R.S. Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System / R.S. Kaplan, D. P. Norton // Harvard Business Review. 1996. Nr. 1. P. 189-209.

59. Kaplan R.S., Atkinson A.A. Advanced Management Accounting. 3-rd ed. Upper Saddle River New Jersey: Prentice Hall, 1998. P. 368-379.

60. Miller M. Dividend policy, growth, and valuation of shares / M. Miller, F. Modigliani // Journal of Business. 1961. 34(4). P. 411-433.

ДОДАТОК А

Фінансова звітність малого підприємства ТОВ «Енергосервісторг» за 2021-2022 рр., тис. грн.

Актив	Код рядка	2021, тис. грн	2022, тис. грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0,0	0,0
Основні засоби:	1010	0,0	0,0
Усього за розділом I	1095	0,0	0,0
II. Оборотні активи			
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,40	0,0
Усього за розділом II	1195	0,40	0,0
Баланс	1300	0,40	0,0
Пасив	Код рядка	2021, тис. грн	2022, тис. грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	56,2	56,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-56,2	-66,8
Усього за розділом I	1495	0,0	-10,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
Усього за розділом II	1595	0,0	0,0
Інші поточні зобов'язання	1690	11,0	0,0
Усього за розділом III	1695	11,0	0,0
Баланс	1900	0,4	0,0

Звіт про фінансові результати ТОВ «Енергосервісторг» за 2021-2022 рр., тис. грн.

Назва рядка	Код рядка	2021, тис. грн	2022, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0,0	52,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	0,0	25,50
Інші операційні доходи	2120		2,5
Інші операційні витрати	2180	51,80	10,6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	0,0	54,5
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	77,3	10,6
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-22,8	-10,6
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-22,8	-10,6

Джерело: https://clarity-project.info/edr/41262470/finances?current_year=2022